

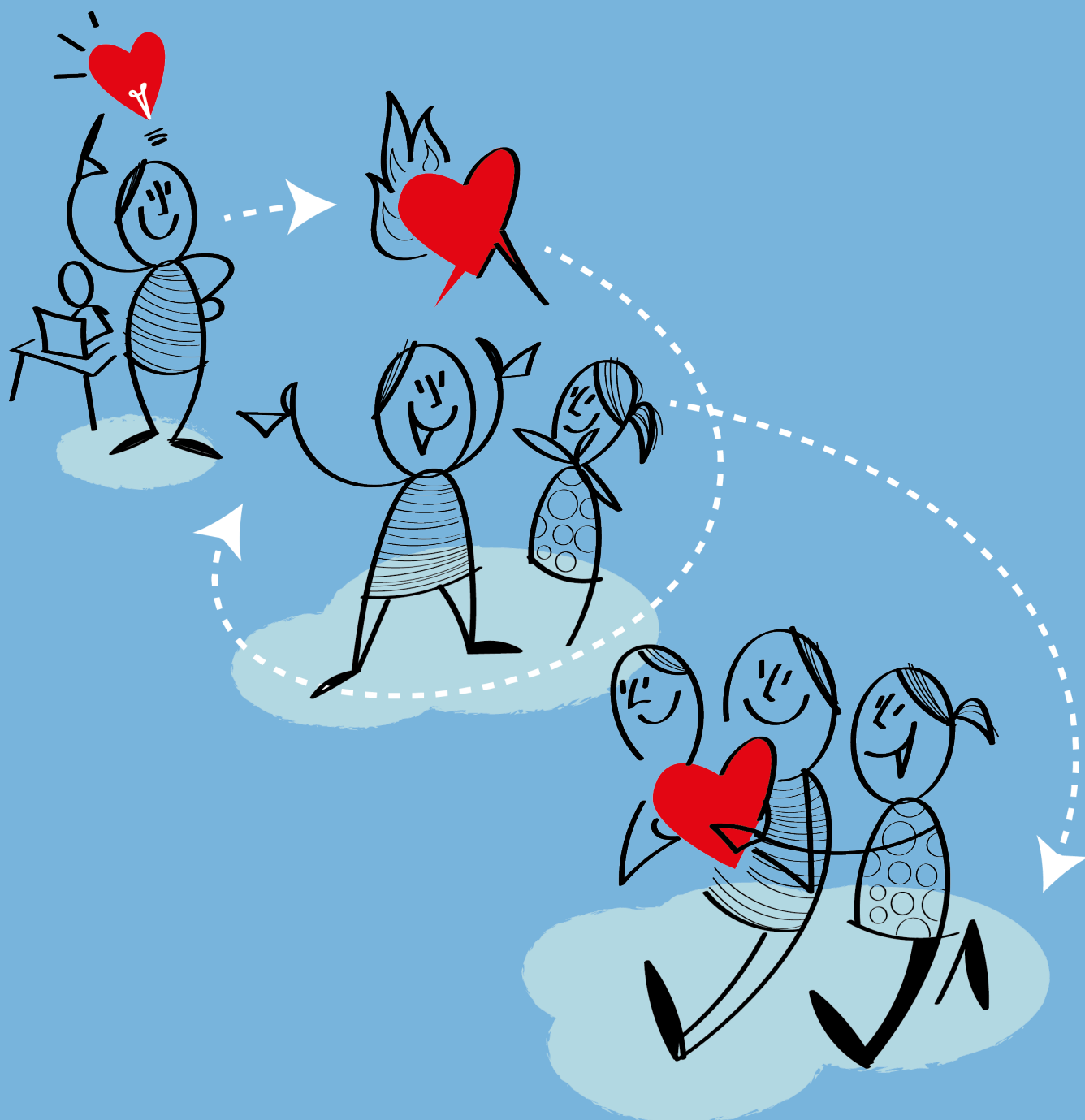
Gør tanke til handling
VIA Studentervæksthuse

Rikke Johannesen og
Hanne Møjbæk
Duedahl Nørgaard
(red.)

HACK studiehverdagen

Fortællinger om kreativt foretagsomme
studerende i en coronatid

KOLOFON

Forfattere:

Hanne Møjbæk Duedahl Nørgaard
Rikke Johannesen

Vivi Friis Søgaard
Jan Erik Røjkjær Rasmussen
Thomas Østergaard
Lars Norup Hedegaard
Malene Hangaard Alstrup
Emma Marie Johansen
Rikke Lund Ehrenreich

Alle er medarbejdere i VIA Studentervæksthuse.

Grafisk tilrettelæggelse og opsætning:

Antoniya Doneva

Illustrationer:

Sarah Egbert Eiersholt, Process Ink

Korrektur:

Lærke Borup

Tryk:

GP-tryk

Indhold

- 1: Hvad kan vi lære af kreativt foretagsomme studerende? – del 1 **4**
- 2: Lock Down blev min golden opportunity **6**
- 3: At vende gamle mønstre og finde ud af, hvordan fremtiden skal være **8**
- 4: Det er lidt af et spark i røven på den gode måde **12**
- 5: Kreativ i morgenkåbe **16**
- 6: Gode vaner, der fremmer min kreativitet **20**
- 7: Jeg har brug for hjælp til at tage skridtet **24**
- 8: Tag dig selv højtideligt **26**
- 9: Kan vi koble det her? Det må vi nok ikke men vi gør det alligevel **30**
- 10: Frirum, fordybelse og skabende fællesskaber **34**
- 11: Vores initiativ og selvstændighed voksede under corona **38**
- 12: Hvad kan vi lære af kreativt foretagsomme studerende? – del 2 **42**

HVAD KAN VI LÆRE AF KREATIVT FORETAGSOMME STUDERENDE?

1: Hvad kan vi lære af kreativt foretagsomme studerende? – del 1

ved Rikke Johannesen

Under corona-nedlukningen blev vi både kreative og dygtige til at navigere med nye teknologiske læremidler. Vi fik skabt gode og nye praksisformer med teknologierne, som helt sikkert vil ændre vores praksis fremover. Men vi må ikke glemme, hvad vi også lærte: nemlig at kreativt foretagsomme studerende (og undervisere) også vekslede nedlukningen til en drivkraft, for at engagere sig i at udvikle og fordybe sig i værdiskabende projekter. Vi lærte også, at vi har brug for hinanden i lærende praksisfællesskaber – der finder sted helt fysisk. Omlægger vi mere undervisning til online-undervisning – ja – så skal vi (måske) gentænke måden, vi er sammen på, når vi så rent faktisk mødes i undervisningen.

I VIA Studentervæksthuse oplever vi, at vores studerende handler med kreativ foretagsomhed i studiehverdagen. Deres kreativ foretagsomhed har bestemt ikke været mindre i en corona-tid, hvor der sker udefrakommende brud i alt det, de plejer at kunne gøre i studiehverdagen. De har på forskellige måder transformeret den modstand, som de har oplevet, til en drivkraft, for at kunne gøre noget andet brugbart og lærerigt – og ikke mindst: de har på forskellige måder opsøgt og skabt sig praksisfællesskaber med andre.

Hvad kan vi lære af disse kreativt foretagsomme studerende? Det spørgsmål er vi nysgerrige efter at få svar på og lære af. "Vi" er koordinatorer og proceskonsulenter i VIA Studentervæksthuse, der har en mission om at smitte så mange studerende som muligt med kreativ foretagsomhed og få det godt og grundigt masseret ind i uddannelserne. Vi går derfor på opdagelse hos ti kreativt foretagsomme studerende i VIA Studentervæksthuse, som i de

følgende afsnit fortæller deres egen oplevelse af hvorfor, hvad og hvordan de har brugt corona-tidens modstand som en drivkraft.

Vores udgangspunkt er, at vi kan lære af disse kreativt foretagsomme studerende, fordi de er med til at give os nogle pejlemærker, i forhold til at kunne kvalitetsudvikle uddannelseskulturen i VIA i en retning, der stimulerer studerende og undervisere til at handle med kreativ foretagsomhed. For professionsstuderende er det absolut centralt at kunne lære nyt, øve sig og være med til at udvikle og skabe innovation i professionsfeltet. Alle læreprocesser er fyldt med brud, modstand, snublerier og fejl, som studerende skal kunne omfavne og bruge som en kreativ drivkraft, for at kunne accelerere læring og skabe udvikling og innovation.

Hvad skal der til, for at kreativ foretagsomhed bliver til kultur i VIA? Før vi i VIA får praksisfællesskaber, der stimulerer dette? Vi har ikke svaret, men forhåbentlig vil der komme nogle ideer til dette gennem læsning af de følgende ti studenter-fortællinger om, hvordan de har vekslet corona-tidens modstande og vanebrud med meningsfuld, kreativ foretagsomhed.

Efter de ti studenter-fortællinger vil du kunne læse om de fem tematikker, der går på tværs af fortællingerne – og som vi vil kunne bruge som inspiration til den fremtidige uddannelseskultur i VIA.

Kreativ foretagsomhed – hvad betyder det?

"Kreativitet er at kombinere og sætte virkeligheden sammen på nye måder. At gå på kanten af det eksisterende. Kreativitet skal gøres, og måden vi gør det på kan være forskellig", skriver Lene Tanggaard og Christian Stadil i bogen "I bad med Picasso."

Kreativitet er noget man gør. Kreativitet er en kompetence, som man kan lære at **gøre** endnu bedre. Kreativitet er produktionen af nye og brugbare løsninger, som er meningsfulde for de mennesker, der skal bruge dem. Der er kreativitet med lille k, der handler om at have skabt en ny løsning i forbindelse med egen erkendelse – der er kreativitet med stort K, der handler om at skabe en ny løsning til gavn for (mange) andre. Kreativitet skubbes i gang af evnen til opfindsomhed og føres videre ud i livet gennem evnen til foretagsomhed.

Foretagsomhed er nært *"beslægtet med nøglebegreber som aktivitet, selvvirksomhed og initiativ – ja nært beslægtet med selv begreber som behov, drifter og følelser",* skriver Anne Kirketerp i tidsskriftet "Foretagsomhedens pædagogik." Foretagsom er også noget, man kan lære at blive endnu mere, så det bliver til en professionel kompetence, der kan bruges igen og igen – og som får de kreative produktioner og handlinger ud over rampen, så man *"aktivt gør noget for at forandre noget"* i omverdenen.

Kreativt foretagsomme studerende og entreprenørskab

Kreativt foretagsomme studerende opfinder og producerer således noget nyt, brugbart og meningsfuldt for andre mennesker i deres bestræbelse på aktivt at gøre noget for at forandre noget i omverdenen. De **har en SAG**, som de brænder for at gøre noget ved.

Når sagen bliver realiseret på en måde, så den skaber ny værdi til gavn for andre, er der tale om entreprenørskab. Handling, mulighedsorientering og værdiskabelse for andre er særlige kendetegn for entreprenørskab. Fonden for entreprenørskab definerer entreprenørskab som *"når der bliver handlet på muligheder og gode ideer, og disse bliver omsat til værdi for andre. Den værdi der skabes kan være af økonomisk, social eller kulturel art"*. Men entreprenørskab kan naturligvis også handle om andre former for værdiskabelse, fx pædagogisk og teknologisk.

De følgende 10 studenterfortællinger afspejler kreativt foretagsomme studerende, der alle har en sag, som de brænder for at gøre noget ved – men de befinder sig vidt forskellige steder i entreprenørskabsprocessen.

LOCK DOWN BLEV MIN GOLDEN OPPORTUNITY

2: Lock Down blev min golden opportunity

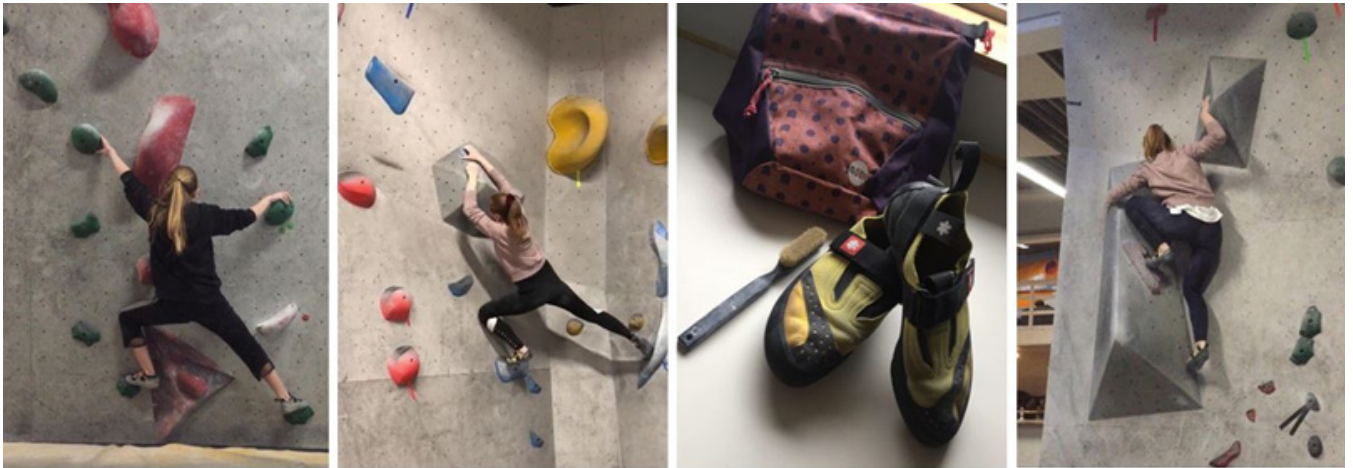
Under normale omstændigheder vil omvæltningerne ved nedlukning af samfundet kunne få de fleste til at gå lidt i stå. Men dette er ikke tilfældet for Simone Stilling Markussen, der studerer til fysioterapeut.

For Simone Stilling Markussen blev nedlukningen en anderledes mulighed for at lægge nogle af de mange bolde, hun som studerende normalt skal have i luften, fra sig. I stedet fokuserer hun på at sætte sine egne studie-relevante bolde i spil. Særligt den, der handler om udviklingen af et nyt klatrekoncept.

Simones koncept handler om kombinationen af fysioterapi og klatring og har været i støbeskeen i et års tid før corona-nedlukningen. Oprindeligt ville hun have fokus på motorisk usikre børn og ældre, men nedlukningen åbnede nye veje. I tråd med at coronaen gjorde sit indtog, støder Simone nemlig på en artikel, som peger på, at klatring kan have fordelagtig virkning på mennesker med depression – og i en tid, hvor den mentale sundhed generelt bliver udfordret, er det startskuddet til et fokus-skifte for Simone. Hun vælger nu at fordybe sig i at udvide sit klatrekoncept til at kombinere motorisk og mental sundhed. Udvidelsen be-

“Corona kom og trykkede stop på mine almindelige rutiner og det viste sig at være ret heldigt”.

tyder, at hun designer en retning, der retter sig mod såvel behandling som forebyggelse af depression. Hun siger:

"Lock Down blev min golden opportunity, fordi jeg pludselig fik mulighed for at fordybe mig i mit koncept".

Nedlukningen betyder, at Simone ikke kan møde op på sit studie og heller ikke i Aarhus Boulders, hvor hun sædvanligvis dyrker sin interesse for klatring. I stedet bruger hun tiden på at kvalificere sit koncept og udvide sit netværk rettet mod mulighederne omkring mennesker med depression.

"Jeg havde faktisk brug for en pause fra mit studie (fremmøde på studiet), fordi jeg så kunne bruge dagstimerne på at blive klogere på mulighederne".

Tiden bruger hun på at søge viden og på at udvide sit netværk i nye retninger, som kan kvalificere hendes koncept. Først i april indsender Simone sit klatrekoncept til regionsmesterskaberne i Fonden for Entreprenørskabs Start-Up konkurrence. Konkurrencen afvikles online. Dagen byder på masser af inspiration og øvelse i både at pitche for dommere og andre deltagere. Godt 100 ideer deltager i idékonkurrencen og selvom Simone ikke vinder, er udbyttet enormt givende. Hun får en masse feedback, som både handler om selve konceptet, dét at præsentere det (pitche) og på hele forretningsdelen af at være iværksætter. Hun er blevet meget klogere på sit eget koncept og på, hvordan hun fremad skal kvalificere det: *"Nu ved jeg hvad næste skridt er, for mig og mit koncept".*

Simone fortæller selv, at hun egentligt altid har haft lidt af et iværksætter-gen, hun har f.eks. altid vidst, at hun gerne vil have sit eget, og som yngre drømte hun om at få sin egen butik. Tiden med corona forstærker denne trang og gør hende mere bevidst om mulighederne, ligesom det er gavnligt at få brud i hverdagen. Simone siger:

"Corona kom og trykkede stop på mine almindelige rutiner, og det viste sig at være ret heldigt".

Simone bruger under corona-nedlukningen aktivt proceskonsulenterne i Studentervæksthuse til at få sparring på udviklingen af sit koncept og på at bringe det ud i verden, til fx Start-Up konkurrencen. Hun er fast medlem i Studentervæksthuses iværksætterfællesskab og planen er, at hun fremover fysisk vil arbejde der et par gange om ugen – supplerende til sit fysioterapeutstudie. Simone brænder for sit klatrekoncept. Det er blevet en af de bolde hun også jonglerer med i sit fremtidige studieliv – sammen med alle de øvrige bolde, der er i spil som studerende ved fysioterapiuddannelsen. Hun vil fremadrettet have et studie, hvor hun også supplerer sin professionsfaglighed med iværksætterfaglighed – samtidig med at hun er i gang med at forme sit helt eget arbejdsliv som kommende fysioterapeut.

**AT VENDE GAMLE MØNSTRE OG
FINDE UD AF, HVORDAN
FREMTIDEN SKAL VÆRE**

3: At vende gamle mønstre og finde ud af, hvordan **fremtiden skal være**

**Det er vores
generations største
opgave**

Christine Kastberg fra Entrepreneurship-uddannelsen er ikke bange for at nytænke vaner og bryde med 'det plejer vi at gøre'. Den vigtigste filosofi i sit kreative arbejde er, at det først og fremmest skal være sjovt. Den tilgang har blandt andet betydet, at corona-tiden har været en positiv drivkraft for hendes naturvinbar på Kulbroen i Aarhus.

I 2018 viste Christine sin kompagnon rundt på Kulbroen på sydhavnen i Aarhus og sagde: "Hvis man skulle lave noget, der var mega fucking sejt, så skulle man lave noget derinde". Og i foråret 2019 slog organisationen Kulbroen og Venner op på deres facebookside, at de søgte nogen, der ville stå for at åbne en bar i en container på Kulbroen. Christine og hendes kompagnon gik med det samme i gang med at skabe et koncept og sendte en ansøgning. Dagen efter var de til samtale, og samme uge stod de med nøglen til containeren.

Containeren har siden udviklet sig til i dag at være en naturvinbar kaldet "Bedre Dage", med blandt andet træhus, fodboldbane og rooftop. Det skal fungere som en prototype på kommende aktiviteter og områder på Kulbroen, hvor erhvervsbyggeri i øjeblikket er under udvikling.

"Det er for at skabe noget knowhow og menneskeflow,

inden man bygger for alvor", fortæller Christine. "Jeg er selv godt tilfreds med det".

Corona-tiden ramte dog også Bedre Dage. Baren skulle have åbnet en måned før Danmark begyndte at åbne op, men ifølge Christine har den ekstra tid kun været positiv for baren.

"Det har været pisse fedt. Vi har brugt tiden på at få skabt nogle gode samarbejder og få lavet endnu flere nye koncepter omkring mad, vi har skabt en vinklub, alle mulige ting vi kunne have klar til åbningen. Plus vores renovering. Der har ligesom været tid til fordybelse, tid til eftertænksomhed og tid til eksekvering. De tre ting er mega vigtige. Det kan vi også mærke nu – vi har haft åbent i to weekender, og der har været folk hele tiden. Det er skønt. Folk kan meget bedre se ideen og visionen, den skinner igennem nu. Benspænd er jo bare med til at udvikle os."

AT VENDE GAMLE MØNSTRE OG FINDE UD AF, HVORDAN FREMTIDEN SKAL VÆRE

Christines mindset omkring corona-tiden er tydeligvis positiv. Og årsagen skal måske findes i Christines måde at tænke om fremtiden på. Hun fortæller, at hendes medstuderende på Entrepreneurship er langt mere planlæggende og strukturerede end hende, og at ordet "5-års planer" kan få hende til at tabe pusten.

"Jeg har aldrig tænkt over, hvor jeg er henne om X antal måneder. Det, syntes jeg, er farligt. Der kan jo ske alt muligt. Jeg har faktisk aldrig forholdt mig til andet, når jeg står op om morgenen, end end tænke: 'hvad skal jeg i dag'? Det er bare one day at a time."

Denne attitude har også præget Christine og hendes makkers arbejde med Bedre Dage. Opbygningen af konceptet står på en grundfilosofi omkring, at arbejdet skal være sjovt.

"Det er sindssygt, at sådan et ustruktureret hold alligevel kan formå at lægge så højt et niveau. Ting går meget stærkt, og vi er lidt ligeglade med, om vi laver fejl. Der bliver taget hurtige beslutninger. Så det er også vigtigt, at man har samme filosofi, samme indgangsvinkel og overbevisning om, hvordan man gør ting. For når man først er i eksekveringen, så er det vigtigt at

alle de ting er bundfæstet. Vi er ligesom enige om, hvilke værdier vi bygger virksomheden på. Så længe vi er glade, lykkelige, har det sjovt, får hinanden til at smile, så kan det sku stikke af i alle mulige retninger."

Derudover dyrker Christine friheden i alle sine projekter. Frihed giver hende drivkraft og glæde, og hun stiller konstant spørgsmålstegn ved alt det, folk plejer at gøre. Hun siger: *"Hvorfor skal man arbejde hele året? Hvis man kan vælge kun at arbejde halvårligt?"*. Og på studiet på VIA tænker hun i samme baner, særligt hvad angår de nye erfaringer, corona-tiden har medført:

"Bryd op med mønstrene og find ud af, hvornår ens energi er god."

BEDRE DAGE HOS OS

Vi tror på de naturlige og impulsive bekendtskaber der opstår i godt selskab. Vi tror på ærlige produkter, og at tage sig godt af naturen og sine medmennesker. Vi tror på bedre dage.

"Måske syntes man det er rart at arbejde efter aftensmad, selvom man tænker, at man burde holde fri. Gør op-rør med alle de tanker man har om, hvordan man tror verden skal være. For det er ikke nødvendigvis det, der gør dig glad."

Tankerne om at bryde med de vante mønstre kan ifølge Christine overføres til undervisningen på VIA. Hun udtrykker et ønske om at gentænke undervisningens opbygning på sigt – væk fra almindelig 8-16 klasseundervisning og over mod en mere opbrudt dag præget af diversitet. Måske undervisning på AROS om morgenen, frokost i byen, undervisning på VIA om eftermiddagen efterfulgt af virksomhedsbesøg. Hun siger: *"Det er altid godt at rive folk ud af deres vante rammer. Det skaber dynamik, forståelse og netværk."*

Netværk er netop en af de ting, Christine særligt fremhæver, hvad angår VIA's Studentervæksthuse. Hun har nydt godt af den sparring hun har fået. Man behøver ikke at være inden for samme branche, pointerer Christine, og fremhæver, at så længe der er forretningsforståelse og forretningsnysgerrighed, kan man få talt om sine projekter og få nogle klap på skulderen: *"Jeg bliver inspireret af nysgerrige folk. Det elsker jeg simpelthen."* Siden Danmark begyndte at lukke op igen har Bedre Dage endda været vært for møde i Christines netværksgruppe.

Som det fremgår er Christine ikke meget for at planlægge sin fremtid. Men de næste skridt for Bedre Dage er at få konceptet 'Livret' op at køre, hvor kokke inviteres ind til at lave deres livret samt drive den nye vinklub, hvor interesserede mødes, smager på og taler om naturvin.

Om Christine og Bedre Dage

Christine studerer specialet Entrepreneurship & Innovation i VIA. Hun har været en del af VIA studentervæksthuse siden 2018, hvor hun startede med møbelkonceptet ReSpace. Møblet er blandt solgt til FOF.

Christine arbejder i dag på Bestseller samtidig med, at hun driver Bedre Dage. Hun har nye planer i pipeline for Bedre Dage og Kulbroen, som er det område i Aarhus, hvor Bedre Dage er placeret.

Læs mere om Bedre Dage på bedre-dage.dk.

DET ER LIDT AF ET SPARK I RØVEN PÅ DEN GODE MÅDE

4: Det er lidt af et spark i røven på den gode måde

Mikkel Agerskov Rasmussen er lærerstuderende på 2. semester, og arbejder sideløbende i Studentervæksthuse med sin idé om et nyt læremiddel til brug i matematikundervisningen.

Mikkel fortæller her om, hvordan han fik ideen, hvordan han har arbejdet med at udvikle den til et konkret læremiddel, og hvordan corona-krisen satte en stopper for processen, men samtidig gav plads til nytænkning og refleksion.

Hvordan pokker...?

"Hvordan pokker forklarer jeg det til skolebørn?", tænker Mikkel i en matematiktime på Læreruddannelsen. Timen handler om udregning af areal og rumfang på kvadrater og parallelogrammer. Han undrer sig over, at der ikke findes et læremiddel, eleverne kan have i hænderne, som på pædagogisk vis kan vise forskydningen af siderne i forskellige firkanter. Det er her Mikkels kreative hjerner begynder at arbejde. Hans idé er at udvikle et fysisk og konkret læremiddel (geometrisk figur) med mobile sider, som eleverne kan have i hænderne. Ideen har form af en firkant, hvor eleverne kan lege med graderne på firkantens vinkler og derefter fylde firkanten op med vand, så de kan få en "hands on" erfaring med, hvordan rumfanget ændrer sig, når siderne ændrer sig.

Når man først kan 3D-tegne og -printe, går det ret hurtigt fra idé til at afprøve det

I processen med at omsætte idéen til et design, kommer Mikkel omkring sin far og brødre. De har alle 3D-printere, som de har hygget sig med at lege med. De anbefaler ham, at han først skal lære at 3D-tegne for at vide, hvordan ideen kan designes. Mikkel finder YouTube-videoer om 3D-tegning og går i gang. I processen opdager Mikkel, at VIA har et Makerspace med 3D-printer, og da YouTube igen kan hjælpe med, hvordan man 3D-printer, står Mikkel snart med sin første prototype i hånden. "Når man først kan 3D-tegne og -printe, går det ret hurtigt fra idé til at afprøve det. Det er fedt og med til at holde moten oppe", fortæller Mikkel.

Om Mikkel Agerskov Rasmussen

Mikkel har tidligere læst idræt og fysik i Aalborg. Han skiftede til Læreruddannelsen i Aarhus, hvor han startede i sommeren 2019. Mikkel startede i PreGrow-forløb i VIA Studentervæksthuse i marts 2020, hvor han siden har arbejdet med at modne sit læremiddel med arbejdstitlen "Vandvittig matematik". Han har planer om at blive en del af VIA iværksætterfællesskabet GROW, hvor han vil fokusere på at udvikle "Vandvittig matematik" på en måde, så det kan sættes i produktion og spredes til mange lærere og skoler.

Hvad er så næste skridt? *"Min kæreste synes, jeg skal designe en pæn version"*, siger Mikkel smilende. Hans plan er at kontakte nogle designstuderende, der kan hjælpe med det visuelle udtryk og farverne. Og så vil han teste prototypen med elever og lærere i folkeskolen.

Nogle gange kan der også godt komme noget godt ud af en fejl

Mikkel har altid synes, det er sjovt at lede efter en nemmere og hurtigere vej at gøre tingene på. Han kan godt lide

at have tingene i hænderne og lege med ideer til, hvordan ting kan gøres anderledes og prøve nyt af. Når noget ikke lykkes, bliver han stædig: *"Min stædighed har hjulpet mig til at blive ved. Der må være en smartere vej"*, siger Mikkel. Han kan blive så optaget af at se efter mønstre eller nye løsninger, at han helt glemmer, hvad han er i gang med.

Når han lykkes med at komme et skridt videre med en konkret udfordring, opfatter Mikkel det som en "god-

DET ER LIDT AF ET SPARK I RØVEN PÅ DEN GODE MÅDE

---

bid", der giver ham lysten til at fortsætte. Samtidig fortæller han: *"Nogle gange kan der også godt komme noget godt ud af en fejl. Så kommer der noget andet ud af det, man prøver at løse"*. Som eksempel herpå fortæller Mikkkel, at han i første omgang prøver at anvende et dørhængsel til hjørnerne i sin prototype, men det fungerer ikke efter hensigten. Han afprøver en række andre låse og hængsler. Gennem disse tests bliver han optaget af, hvordan hængsler fungerer og bevæger sig. Han finder ud af, at hængsler drejer ud fra et centrum ligesom en cirkel, hvilket hjælper ham til at udvikle sin egen løsning til et hængsel, der både er fleksibelt, nemt at skille ad og samtidig kan bruges til at måle grader med.

Den legende og eksperimenterende tilgang har hele tiden været en vigtig del af Mikkels idéudvikling. Han fortæller om sin nuværende prototype: *"Dette er den første prototype, jeg har lavet, der til dels kan holde vand, ved at jeg putter lidt majsstivelse i vandet, så vandet bliver lidt tykkere"*.

Andre kan og vil gerne hjælpe

Mikkkel får sin idé i september 2019. Det første lange stykke tid bruger han på at lære om 3D-tegning og -print, og herefter begynder han at eksperimentere med at printe forskellige versioner af ideen. Han har derfor haft flere prototyper/Mock-Ups i hænderne. I marts 2020 ser Mikkkel lidt tilfældigt et opslag om, at man som studerende kan få sparring på sin idé i Studentervæksthuset. Mikkkel kontakter Studentervæksthuset og får en aftale om at mødes med en konsulent allerede dagen efter.

"Det er lidt et spark i røven på den gode måde", fortæller Mikkkel om at komme ind i Studentervæksthuset og få sparring med konsulenten. Inden mødet i Studentervæksthuset har Mikkels primære fokus været på udvikling af sin idé. I Studentervæksthuset får han sparring på, hvordan han tager de næste skridt til at få ideen realiseret.

Det har været motiverende for Mikkkel at have én, der hjælper ham fremad, der har klare forventninger til ham, og som hjælper med at opstille delmål og deadlines for,

hvad der skal ske videre frem. Før mødet med konsulenten i Studentervæksthuset holdte Mikkkel sin idé tæt til kroppen. *"Når man ser 'Løvens hule', siger de jo, at man skal holde tingene for sig selv, med mindre man har patent på det"*, fortæller Mikkkel. Gennem sparringen med konsulenten får han erfaring med, at andre kan og gerne vil hjælpe ham. Det har gjort, at han nu er mere åben om sine ideer og opsøgende på, hvordan han og andre kan inspirere hinanden.

Barrieren, der bliver til en drivkraft, og betydningen af relationer

Da coronaen og nedlukningen af Danmark kommer, er Mikkkel inde i et godt flow, og det hele går rigtig hurtigt. *"Det passer mig fint at være i flowet, så det er lidt demotiverende, at der bliver sat en stopklods med coronaen"*, fortæller han. Selvom det var en udfordring at drosle ned, kan Mikkkel se, at det roligere tempo også har haft den positive effekt, at han har fået nye øjne på ideen og haft tid til at reflektere over, hvor meget projektet skal fylde i sin dagligdag.

”Det handler om at kunne udfolde **sin kreativitet** og se, hvor det bærer hen ad”

Umiddelbart inden udbruddet af corona var Mikkel klar til at teste sin prototype på folkeskolerne. Da det alligevel ikke er muligt, bruger han i stedet nedlukningsperioden til at undersøge, hvordan andre lærerstuderende har arbejdet med udvikling af et matematikspil, og hvordan hans produkt kan produceres. Mikkel bruger på den måde barrieren, som corona-nedlukningen bliver for ham, til at undersøge de mere produkt- og forretningsmæssige aspekter, han får brug for senere i processen.

Mikkel fremhæver, at den personlige kontakt med konsulenten i Studentervæksthuset har betydet meget for at holde motivationen. *”Hun har ringet til mig for at følge op og høre, hvordan det går”,* fortæller han. *”Det har været rart, at hun holder fast i mig, men også at hun har forsikret mig om, at det er ok, det ikke går stærkt lige nu, og at vi tager fat igen efter sommerferien”.*

Det handler ikke om at være smart, men om at kunne udfolde sin kreativitet

Mikkel forstår godt, hvorfor det kan være svært for stude-

rende at kontakte Studentervæksthuset. Hans oplevelse er, at man som studerende skal tro rigtig meget på sig selv og sin idé, for at turde tage kontakt til Studentervæksthuset. *”Man kan som studerende godt blive lidt skræmt af, at det hedder Studentervæksthuset. Som om man skal lave noget, der bliver stort og smart”,* siger Mikkel og fortsætter *”men det handler det jo ikke om. Det handler om at kunne udfolde sin kreativitet og se, hvor det bærer hen ad”.*

Skal flere studerende blive innovative og foretagsomme, vurderer Mikkel, at der skal skabes flere muligheder på VIA for at være kreativ og eksperimenterende i hverdagen. *”Det er vigtigt ikke bare at se på pæn kunst, men selv at få fingrene i det”,* pointerer Mikkel. For eksempel ved at Makerspace og andre faglokaler er mere åbne, og at man som studerende kan bruge det, når man vil. Mikkel foreslår også, at der laves en platform eller et forum i VIA, hvor studerende kan poste et problem, som de ser enten på deres uddannelse eller på deres fremtidige arbejdsplads. Andre studerende kan så skrive deres bud

på en løsning eller måske blive inspireret til at finde en løsning selv. Mikkel ser et stort potentiale i, at studerende på tværs af uddannelser får bedre muligheder for at bruge hinandens kompetencer, inspirere hinanden og danne nye relationer og netværk.

KREATIV I MORGENKÅBE

5: Kreativ i morgenkåbe

– om at være herre over egen tid og vride sin hjerne

Denne fortælling udspringer af fem sygeplejerske-studerendes oplevelse af at skulle agere kreative og entreprenante i et online-forløb, samt de tanker de har om at arbejde på denne måde. Derudover rummer fortællingen også deres meget forskellige perspektiver på at være studerende i en anderledes tid, der er præget af virtuelle møder og nye arbejdsrutiner.

Det er et 4-dages co-curriculært onlineforløb i Studentervæksthuse, der kick-starter gruppen af studerende. Forløbet har fokus på innovation og teknologiske løsninger i sygeplejen, til mennesker med demens og deres pårørende. De studerende har kun været på studiet i lidt over et år, og de beskriver sig selv som novicer, i forhold til at arbejde entreprenant. Det har dog ikke gjort dem mindre begejstret for at tænke nyt og arbejde med innovative metoder. De siger:

“Det har været en mega spændende opgave at arbejde med (...) man har skulle vride sin hjerne lidt. Det har været SÅ fedt at få lov til at være kreativ og tænke anderledes, at skulle ringe til kommunen om et samarbejde og forsøge at lave noget virkeligt ud af det; at det måske bliver til et produkt, som vi får ud.

Jeg var sådan helt hypet, da vi havde fremlagt - ja fordi det kan bruges til noget.”

Gruppen er optaget af ensomhed, og det som kan betegnes som “hudsult” blandt ældre demente mennesker. Deres idé handler om at brande muligheden for at blive besøgsven via Facebook, sådan at flere unge inddrages og kobles til gruppen af mennesker med demens.

“Vi skulle arbejde med det her innovationsprojekt ud fra FIRE-modellen (FIRE-modellen er en innovationsmodel). Det hele foregik over Skype, og det gjorde jo det hele noget anderledes. Jeg synes også det var anderledes, ved at vi ikke kun skulle finde ud af det, der var, men også tænke i nye baner. Det var sjovt. Vi skulle selvfølgelig undersøge emnet, men det var ikke så tungt som projektarbejde ellers kan være. De (underviserne) var gode til at få sat os i gang, og det gjorde, at vi havde en god start.”

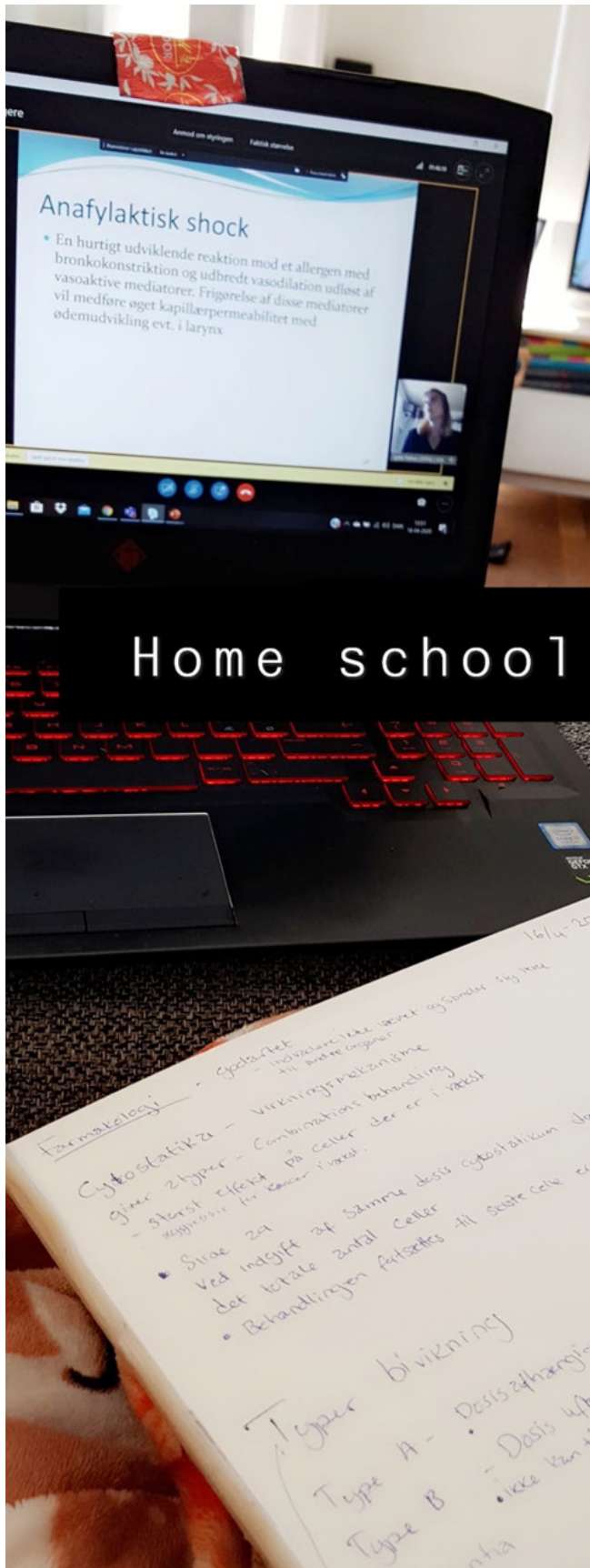
Gruppen arbejder hver for sig gennem hele forløbet, men “det var bedre end jeg havde forventet – vi arbejdede

super godt og var gode til at give hinanden positiv feedback”, siger en af dem. I processen arbejder gruppen med disharmonier og ser på tidligere eksperimenter med at sætte ældre og unge sammen. De diskuterer andres idégenerering og anvender ordkort og brainstorm til at tænke nyt. De siger:

“Vi undersøgte selvfølgelig også markedet og så, at det ikke kun var os, der synes, det var et problem. Vi var egentlig ikke så optaget af at udvikle noget helt nyt, sådan radikal innovation, men mere af at tage en idé, der er der (Facebook) og sætte den sammen med noget andet (besøgsvenner). Vi arbejdede ligesom med at bygge ovenpå hele tiden. Så på den måde er det jo også nyt.”

Nok var de studerende novicer i mødet med at arbejde entreprenant og innovativt. Men ikke mere, end at forløbet nu har inspireret dem til at undersøge mulighederne, for at arbejde videre med ideen. Og i den forbindelse bli-

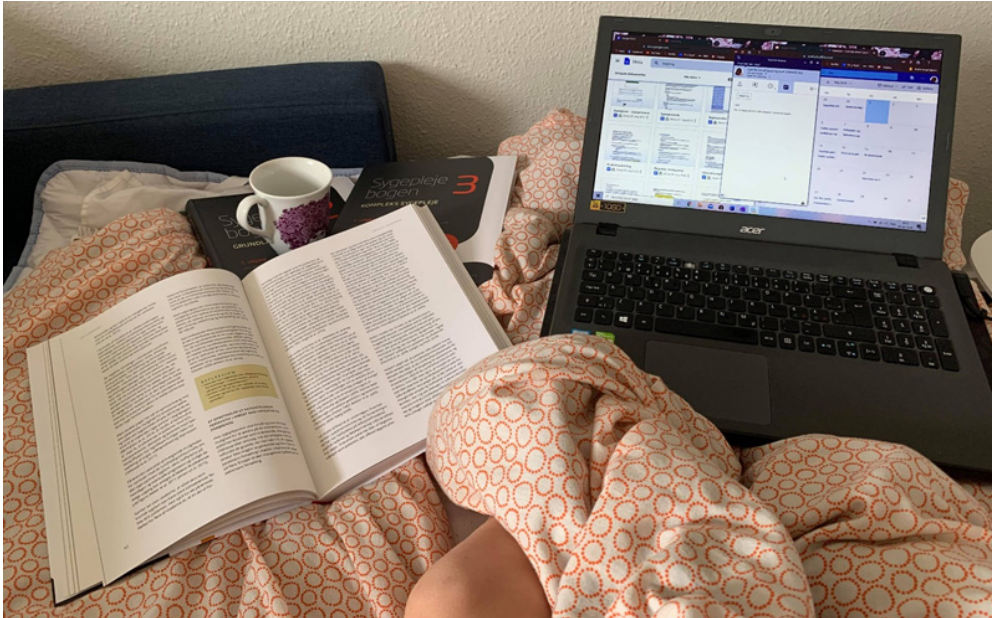

Home school

"Man kunne godt overveje efter corona at lave noget mere over Skype. Så en idealsituation for at arbejde innovativt kunne være at arbejde sammen nogle dage og andre dage sidde hver for sig med møder over Skype."

Julie Thorbjørn Hjerrild, Jane Lago Christensen, Rosemarie Christensen, Emma Lomborg Laursen, Kathrine Anker Jensen og Camilla Smed Lauvring-Loft, sygeplejerskestuderende på 3. semester

KREATIV I MORGENKÅBE

ver Studentervæksthuset en betydningsfuld sparrings-partner:

"Vi skal jo ind og lave nogle interviews og blive klogere på nogle ting, og vi vil også gerne lave et spørgeskema på Facebook; få kontakt til plejehjemmene og spørge nogle på kommunen, om de kunne være interesseret. Mange af os har jo gennem vores fritidsarbejde allerede adgang til plejehjem.

Ja vi skal have lidt mere detaljeret viden og ud og undersøge markedet og vores samarbejdspartnere. Og så skal vi pitche vores idé. Vi skal også tænke over, hvem der får adgang, altså sikkerhed og etiske principper for deltagelse. Vi regner med, at Studentervæksthuset eller vores undervisere på projektet kan hjælpe os videre."

Studerende under nye rammer

Samtalen med de studerende handler også om det at være

studerende med de forbehold, som covid-19 forårsager. For nogle af gruppens medlemmer byder nye rammer på positive oplevelser af frihed og overskud:

"Vi er meget frie til at bestemme hvornår vi arbejder, og hvornår vi holder pauser – på skolen er det meget mere skemasat og fastlagt, hvad vi skal. Så at sidde derhjemme gjorde det mere til vores. Og så er det hyggeligere at være sammen online.

Ja og man kan være afslappet i morgenkåbe, man kan gå i køleskabet. Man bestemmer selv. Så der er mere ro på, og man skal ikke multitasking og gøre alt muligt derhjemme. Jeg bliver hurtigt træt sammen med andre mennesker."

Andre i gruppen oplever modsat, at hjemmeundervisning og onlinemøder ikke gør noget godt for dem: *"Det er trættende med alt det væren online, jeg mangler det fysiske og savner andre men-*

nesker". "Det er også svært det med ikke at se hinanden, man har ingen fornemmelse af de andre. Det nonverbal mangler". En studerende er meget opmærksom på, hvordan hun bliver nødt til at fastholde nogle hverdagsrutiner i en tid, hvor tingene "vender på hovedet": "Jeg er nødt til hver morgen at stå op, gå i bad, drikke kaffe og ligesom gøre mig klar. Ellers er jeg helt vildt umotiveret".

De studerende diskuterer også, hvorvidt hjemmesituationen fordrer (eller ej) til kreativ tænkning:

"Jeg tror, vi ville have været mere innovative, hvis vi havde kunne være sammen, for så kunne vi tegne og sidde og idégenerere sammen om et bord."

Nogle i gruppen mener på den anden side, at de nye rammer har en positiv betydning for deres kreative mindset:

"Det at være hjemme i vante omgivelser, tror jeg, giver en lidt mere kreativ tænkning – der er ligesom mere plads til at tænke, uden at nogen kigger på en og presser en. Der er heller ikke så mange forstyrrelser; man har fokus på det, man gør.

Vi var ikke nået så langt, hvis vi havde været sammen, for så var vi kommet til at snakke om alt muligt andet. Man er lidt mere rettet mod at "være på", når man er på Skype."

Derfor foreslår en studerende også, at:

"Man kunne godt overveje efter corona at lave noget mere over Skype, sådan at man ikke skal mødes om alt. Så en idealsituation for at arbejde innovativt kunne være at arbejde sammen nogle dage og andre dage sidde hver for sig med møder over Skype."

“Vi er meget frie til at bestemme hvornår vi arbejder, og hvornår vi holder pauser – på skolen er det meget mere skemasat og fastlagt, hvad vi skal. Så **at sidde derhjemme gjorde det mere til vores.** Og så er det hyggeligere at være sammen online.”

GODE VANER, DER FREMMER MIN KREATIVITET

6: Gode vaner, der fremmer min kreativitet

– om at opøve et nyt håndværk

Birgithe Bjerre Hølse, der er ved at uddanne sig til psykomotorisk terapeut, har de sidste par år kombineret sin faglighed fra uddannelsen og sin passion for at skrive til at udvikle sin egen forfattervirksomhed, der fremover også skal være en integreret del af sin klinik inden for psykomotorisk behandling.

Opøvelse af ny passion til et professionelt håndværk

En anden passion for Birgithe er tegning. Men modsat skrivningen, har hun ikke udviklet denne passion. Endnu. Imidlertid er hun opmærksom på, hvordan tegning også kan integreres i sin psykomotoriske praksis. Med corona-nedlukningen får Birgithe det tidsmæssige mulighedsrum til fordybelsen i at øve og opøve et nyt professionelt håndværk:

"Jeg har brugt tiden på at øve mig i at tegne igen. Dette kræver, at jeg øver mig, da jeg aldrig har tegnet mere end for hyggens skyld. Jeg bruger andre illustratører som inspirationskilder til at aflæse teknikker osv. Jeg er bevidst om hvad jeg er god til at tegne, og hvad jeg ikke er god til, så jeg kan vælge mine kampe og få en følelse af succes, når jeg nu kaster mig ud i dette nye territorium. Jeg ved, at jeg kan illustrere mine egne bøger, men at det kræver øvelse, derfor er jeg begyndt at øve mig på dette, sideløbende med at jeg skriver på bøgerne illustrationerne skal bruges til. Dermed har jeg skabt et mål med illustrationerne. Det er den måde jeg bedst kan arbejde på, når der er et mål med det jeg gør."

At illustrere sine egne bøger – at omsætte ord til billeder – kræver stor grad af kreativitet. Og selvom Birgithe er på "udebane" tror hun på, at hun kan lære det. Hun er opmærksom på, at det ikke bare er "lige sådan", men at det kræver øvelse. En proces hun er indstillet på at give sig i kast med. Drivkraften for hende henter hun ved at sætte tegning og skrivning ind i en dialektisk proces – og have et mål med det, som hun gør.

Studentervæksthuset giver psykologisk tryghed til at tage skridtet fremad

Til at komme fremad i processen har Birgithe brugt Studentervæksthusets proceskonsulenter. Hun siger:

"Min vejleder i Vækstværket (Studentervæksthuset) har spurgt ind til det udviklingsarbejde, jeg er gået i gang med. Jeg er bevidst om, at når jeg udvider mine færdigheder og ressourcer, så giver det min virksomhed flere muligheder. Og jeg kan løse kommende udfordringer på et højere niveau. Jeg har også haft en del praktiske spørgsmål i forhold til virksomhedsdrift, spørgsmål til fx kassebog, regnskab og fakturering. I forhold til særlige spørgsmål, sender de mig videre til

Erhverv Randers, som også har et rådgivningstilbud for iværksættere som mig. Andre gange viser min vejleder, hvad han selv gør med den enkeltmandsvirksomhed, han driver. Det giver en sikkerhed, at kunne vende mine overvejelser omkring udvikling af min virksomhed i Studentervæksthuset. Og det er rart at vide, at jeg altid kan kontakte vejlederne her.”

Birgithe giver udtryk for, at den personlige og støttende relation i Studentervæksthuset er med til at give hende den tryghed, som der skal til for både at have mod til at spørge for at lære mere og kunne komme til at løse de abstrakte udfordringer, der er knyttet til at lykkes med sit projekt. Modet er afgørende for at lykkes. En ting er modet til at spørge og lære inden for VIA's trygge uddan-

nelsesrammer. En anden ting er at have mod til at spørge og lære af andre professionelle på markedet – og som beskæftiger sig med det, som hun selv gerne vil blive endnu bedre til. Under corona-nedlukningen tog hun endnu et (modigt) skridt:

”Jeg kontaktede en børnebogsforfatter som selv skriver og illustrere sine bøger, og hvis streg jeg er ret vild med. Jeg kontaktede Elvira Fragola, som er forfatter til bl.a. ”Lille Pind” bøgerne”

Modet til at være sårbar og åbne egen læreproces for helt uvedkommende

At åbne sin egen læreproces op for andre er knyttet til modet til at være sårbar, fordi der implicit er indeholdt, at man blotter det, som man endnu ikke er helt god til – men gerne vil være god til.

Om Birgithes forfattervirksomhed

Min virksomhed rummer flere sider, som er nært knyttet til hvem jeg er. Jeg er forfatter med eget forlag. I 2019 udgav jeg min første bog *Ord for ord mod lyset*. Når jeg bliver uddannet psykomotorisk terapeut, bliver forfatterdelen også implementeret i behandlingen i min egen klinik samt på mine bevægelseshold.

Bogen *Ord for ord mod lyset* er tre gange blev anmeldt med 5 ud af 5 stjerner, samt 1 gang med 5 ud af 6 stjerner.

Læs mere på birgithesholse.com.

GODE VANER, DER FREMMER MIN KREATIVITET

Ydermere er Birgithes projekt drevet af en brændende indre passion, for det hun laver. Så der er meget på spil for hende. Ikke mindst når hun vover sig ud og deler sin læreproces med andre på de sociale medier:

"Jeg har delt lidt af min proces på min instagramprofil samt officielle facebookprofil, hvilket de første par gange var grænseoverskridende, da jeg normalt gerne vil have et færdigt produkt at vise frem og er lidt perfektionist. Men så har jeg været bevidst om ikke at nævne helt tydeligt hvad illustrationerne er til. Jeg bryder mig ikke om at føle mig presset til at skrive en bestemt historie, fordi jeg har fortalt folk om det, inden jeg er næsten færdig. Så jeg

deler bare, at jeg er begyndt at øve mig i at blive bedre til at tegne, og jeg har kun fået positiv respons på tegningerne, hvilket puster til motivationen og troen på, at jeg godt kan illustrere mine egne bøger."

Nedlukningen giver nye vaner, der fremmer kreativitet

Ud over at corona-nedlukningen har givet Birgithe tid til at fordybe sig i at øve sig på noget nyt og opsøge sparring hos Studentervæksthuses proceskonsulenter, andre professionelle og helt almindelige mennesker - ja - så har perioden også været med til at give Birgithe nye vaner, der åbner for kreativiteten:

"I starten fyldte uvisheden rigtig meget, min undervisning og eksamener blev hele tiden rykket rundt. Men da der kommer mere ro på skolen og fastere undervisningsplaner, kom der også mere ro. I roen opdagede jeg, hvor meget elektronikken fylder i disse dage, og at det stjæl min kreativitet hele tiden at være online. Så jeg begyndte at indføre mere kreativitet ved at sætte et mål for at skrive 100 ord om dagen. Og om aftenen, lige inden sengetid, tænder jeg mit stearinlys og tegner, så der kommer ro. At tegne, at fordybe sig i kreativiteten, giver en vild ro for mig, som jeg havde glemt, hvordan jeg opnår. Det er den samme ro, som når jeg skriver på en historie, der brænder i mig, for at blive skrevet. Så meget at blyanten ikke kan slippe papiret."

Birgithe er blevet bevidst om, hvordan sine normale hverdagsvaner og rutiner kan blokere for sin kreativitet - fx ved at være ubevidst styret af elektronikken. Hun har opdaget, at sin kreativitet styrkes af at have rammer i form af mål samt af at have fundet de gode hverdagsvaner og rutiner, der for hende fungerer som rammerne for sine kreative læreprocesser.

JEG HAR BRUG FOR HJÆLP TIL AT TAGE SKRIDTET

7: Jeg har brug for hjælp til at tage skridtet

Ninna er fysioterapeutstuderende på 6. semester. Hun har gennem flere semestre haft sin gang i Studentervæksthuse; både som kursist og studentermødjhjælper. Senest er det med udviklingen af sit eget koncept, som er målrettet børn og unge med overvægt og dårligt selvværd.

Det er både Ninnas personlige historie kombineret med sin faglige profession, som ligger til grund for det koncept, hun vil udvikle. Ideen kommer til hende en dag, hvor de i undervisningen skal prøve en øvelse i mindfulness:

"Vi havde om mental sundhed, og mens jeg lå der, fik jeg opmærksomheden på hvordan føles min krop? Hvordan er det at slappe af? Hvad vil det sige at have det godt med sin krop? Hvordan kan man hjælpe andre til at slappe af? Det fik mig til at tænke på, hvordan man kan hjælpe børn til at få en kropsbevidsthed. På den måde kom det bare til mig der."

På den måde er Ninnas idé ikke en, hun anstrenger sig for at få alene for ideens skyld. I stedet er hun drevet af at gøre noget godt for andre. Hun vil gerne hjælpe. Og hun tror på, at hun med sin historie og sine erfaringer, kan være en rollemodel. For gennem sin opvækst har Ninna på egen krop mærket, hvad mobning og lavt selvværd kan gøre. Og hun har mærket, hvad opbakning fra sine nærmeste betyder.

"Måske kan jeg være inspiration. Jeg har været gennem det samme. Mobning. Lavt selvværd. Kommet op igen. Det der med at være en inspirationskilde for dem. Jeg har været gennem en del i mit liv. Hver gang tænker man, kan det blive værre? Jeg bliver ved med at blive skubbet af pinden. Men jeg kravler altid op igen. Jeg fandt et frirum i træningen. Havde nogle enkelte bekendtskaber jeg kunne snakke med. Og familien. Når man én gang er kravlet op og tænker: "fuck jeg skal op", så... som folk siger; "hvis nogle kan klare det, er det dig."

Det er træls, selvfølgelig. På den anden side er jeg blevet stærkere. Og det er noget af det der giver mig mit drive i hverdagen. Hverdagens strabadser er måske hårde, men du har prøvet det der var værre."

Citatet ovenfor viser, hvordan Ninnas indre drivkraft taler sammen med sit professionelle virke. Hun har ikke blot en faglig forståelse for, hvordan lavt selvværd og overvægt kan ledsage hinanden i barn- og ungdommen. Hun har mærket det. Og det giver hende en forudsætning for også at mærke mulighedsfeltet, da det opstår i en undervisningssituation.

Kort tid inden corona-nedlukningen rammer, er Ninna gået i startblokkene for at sætte fra med henblik på at indhente mulige testpersoner/familier. Ninna vil gerne have godt greb om sit koncept. På sin vis appellerer det mest til hende at føle sig sikker på, at det hun tilbyder er det "rigtige". Men hun er også tiltrukket af, "at alting ikke skal være færdigt, at man kan få sparring og få redskaberne til at være entreprenant. Også som nybegynder." Men med både regeringen og -sundhedsstyrelsens retningslinjer for, hvordan man kan være sammen, bliver personlig træning for børn ikke et tilbud, hun kan høste erfaringer fra med det samme. Selvom corona på den måde spænder ben, får det ikke Ninna til at opgive. I stedet giver hun sig i kast med at analysere hele situationen:

"Det her med corona, der har

jeg også tænkt over, at det er jo nu her jeg skal slå til. For det er jo lige nøjagtig i den her periode, at mange har været inaktive og mange har været sig selv. Så derfor er der også mange, der er gået hen og blevet ensomme, der kan udvikle sig til lavt selvværd. Så jeg har fået tænkt en del over det i den her tid. Jeg har jo min idé. Og tænker hvordan den er relevant. Først tænkte jeg: "shit jeg kan ikke starte op." Bagefter tænkte jeg så: "jamen der bliver jo brug for det".

På den måde får Ninna en anledning til at reflektere over sit koncept. Anledningen til at stoppe op er ikke selvvalgt, men når hun skal stoppe op, foranlediger det en anden fordybelse i arbejdet med sin idé. Da hun i samme periode er i praktik bliver det aftener og weekender, hvor hun af og til hiver forretningsplanen frem:

"Jeg gør det tit om aftenen. Og i weekenden. Det er noget jeg hygger mig med. Det er jo et interessefelt. Så hyg-

ger man sig med det – på samme måde som man hygger sig med at strikke. Det er ikke anderledes end inden corona-tiden."

Hyggearbejdet lønner sig, for Ninna kan se flere muligheder, og da et udlandsophold ikke kan gennemføres grundet Covid-19, tager hun sagen i egen hånd. Hun retter kontakt til en af de institutioner, hun drømmer om at samarbejde med i fremtiden, for at undersøge muligheden for at komme i praktik hos dem i stedet.

Studentervæksthuset er vigtigt for Ninna. Det er hendes kreative frirum. Alene det at træde ind i rummet gør, at hun giver sig selv lov til at frisætte sin kreativitet. Samtidig giver adgangen til sparring ved Studentervæksthuses konsulenter hende en tryghed. Den største udfordring for Ninna er derfor, at hun under coronanedlukningen ikke fysisk har adgang til Studentervæksthuset og sparring med konsulenterne. Ninna er meget bevidst om, hvad der skal til, for at hun kan tage de små skridt ad gangen hen mod sit endelige mål. Det er sparringen, de små skub og den validering hun kan få i de fagprofessionelles feedback.

"Sådan en som mig; det der med at tage skridtet, det har jeg brug for hjælp til. Sparringen er ikke den samme, også fordi jeg er i praktik. Jeg kan ikke lige møde jer på gangene. Det der med at være væk. Det har en betydning. Så jeg mangler det spark i røven, jeg ellers får på skolen."

Så selvom Studentervæksthuset markerer et fysisk miljø, der inviterer til og legitimerer kreativitet, så er det i mødet med studentervæksthuses konsulenter, hun træner sit mod og tilliden til de nye handlinger, hun skal afprøve.

Måske bliver Studentervæksthuset særligt betydningsfuldt for Ninna, når hun perspektiverer til sit fag- og studiemiljø i grunduddannelsen. På den ene side er Ninna meget bevidst om, hvordan ledigheden er høj inden for sit fag. Derfor undrer det hende også, hvor få medstuderende hun møder i miljøet i Studentervæksthuset. På den anden side er hun også opmærksom på, hvor ubekvem det tilsyneladende kan være for nogle studerende at sætte kreativiteten fri:

"Jeg har altid været kreativ. Været på kreativ efterskole. Jeg er vant til at arbejde kreativt, komme med ideer. Men når vi har en fremlæggelse, foreslår de fleste, at vi afleverer i en power point, hvor jeg tænker: "vi kunne da også lave et rollespil." Så somme tider skal jeg holde mig selv i kort snor. Ellers ryger jeg ud ad en tangent, hvor jeg bliver stemplet. Jeg er for kreativ til at være fys. Men det er måske også noget der kan gavne mig. At jeg kan tænke kreativt".

TAG DIG SELV HØJTIDELIGT

8: Tag dig selv højtideligt

– om fællesskaber og at turde slippe forelskelsen

Jonas studerer Visual Communication Design og supplerer sin uddannelse ved at være en del af VIA Studentervæksthuses uddannelsesstilbud, hvor han arbejder med at udvikle sit designbureau Zweck. Samtidig arbejder Jonas som tovholder for nye iværksættere i Compas, der er et internationalt strategicenter for cirkulær økonomi.

Vi møder Jonas en majdag i 2020 på en video-plattform, sådan som det er blevet helt naturligt at gøre under corona-nedlukningen. Han taler meget energisk. Om kreativitet. Om foretagssomhed. Det, der står klarest frem, er Jonas' refleksioner over egne værdier, sit netværk og det at turde lege og eksperimentere, for dermed at lære noget nyt.

Tag dig selv højtidelig

Jonas fortæller, at lysten til at arbejde som iværksætter starter som en irritation over, hvor kedelig ting nogle gange er og oplevelsen af, at der er en overflod af "det simple" lige nu.

Corona-nedlukningen har været interessant. Det virker som om mange har kedet sig og har "misset ud" på, hvordan nedlukningen er en kæmpe mulighed for virkelig at teste ting af og gå i dybden med noget, man normalt ikke går i dybden med. For når telefonen ikke ringer, og meget andet også går i stå, giver det god tid til at arbejde – lige nu.

"Du bliver bare nødt til at sige "cool nok" og i stedet for at brokke dig, så sig: "ok det er den virkelighed, som vi lever i nu – hvad kan vi gøre, for at blive endnu bedre, når vi kommer ud på den anden side."

Inden corona-nedlukningen kom, var Jonas gået sammen med et andet firma om at lave møbler - traelsx.nu. En mulighed han

"At have de rette mennesker omkring mig og få deres støtte til at nå mine mål, er afgørende for den måde, jeg arbejder på."

nok aldrig får igen; at nogle vil betale ham for noget, han ikke ved noget om. For Jonas er det en sjov og lærerig mulighed, der giver anledning til megen refleksion.

En refleksion som står i kontrast til hans oplevelse af, at uddannelserne er resultatorienterede: Det med, at man går så meget op i at levere den bedste løsning. Han siger:

Det er jo i refleksionen at den reelle viden ligger, det andet er jo bare en reproduktion af noget, du i forvejen godt kan. Så er du studerende for systemets skyld og ikke for din egen. Det man burde gøre var at tænke over, hvorfor tager jeg de valg, jeg tager, og hvorfor var det et godt valg? Det vigtigste ved at lære er ikke at tage skolen så højtidelig, men mere at tage sig selv højtideligt. Mange ved ikke, hvad deres grundlæggende værdier er, og det er dem, man skal finde ud af først. Hvis du ikke ved hvorfor du gør tingene – hvorfor gør du det så?

Netværk med flere perspektiver

At have de rette mennesker omkring sig og få deres støtte til at nå sine mål, er afgø-

rende for den måde, Jonas arbejder på. Derfor bruger han næsten al sin tid på at opbygge og pleje sit netværk og indgår i samarbejder, der kan tilføre sine projekter nye midler og vinkler. Mange tror de kan gøre tingene selv, men han udtrykker:

"Man har brug for de rette mennesker omkring sig for at opnå sine mål. Det er svært at være kreativ alene – at udfordre sig selv - du bliver nød til at sætte dine kreative holdninger i perspektiv, i forhold til andre mennesker. Det at acceptere sin egen inkompetence og blinde vinkler er altafgørende."

For Jonas er det vigtigste, når han kigger 3 måneder frem i tiden, at han er glad. Han er åben for, at meget kan ske. Måske laver han noget helt andet, men forhåbentligt er der godt gang i møbelprojektet. Med fællesskabets hjælp. Oplevelsen af at alle hjælper alle giver Jonas vished om, at han også kan få hjælp. Det samme gør sig gældende for Studentervæksthuset. Her lærer han fra de andre studerende om podcast, sociale medier og om bygninger: *"Ikke at jeg ved hvad jeg skal bruge det til nu, men jeg kan måske engang trække på*

den viden", siger han. Og han fortsætter:

"Netop i Studentervæksthuset møder man hinanden med åbne arme, ved at lukke andre ind samt at have nogle at vende tingene med. Det kan godt være at man har travlt med sit eget, men måske sidder én med vigtig viden til netop dit projekt."

Eksperimenter og den store kærlighed

Ustruktureret. Sådan beskriver Jonas sin måde at arbejde på. Drivkraften er at prøve noget. Målet er ikke at komme fra A til B, men det der ligger imellem. Det hænger sammen med, at han ofte oplever, at de gode ideer opstår, når han netop ikke leder efter dem.

Det går godt i tråd med det fælles møbelprojekt, hvor de arbejder med konceptet *"at vi eksperimenterer mens vi producerer"*. Med en ugentlig idéudviklingsdag, hvor alle har frit slag til at gøre noget kreativt, eller gøre noget andet end det de plejer at gøre, har Jonas en åbenhed for, hvordan nyt også kan opstå. Tingene flyttes fysisk rundt med jævne mellemrum, så man får øje for nye relationer mellem materialerne. At gen-

TAG DIG SELV HØJTIDELIGT

---

bruge det man ved og har på nye måder. Det samme i arbejdsprocesser. Er man for systematisk, ser man måske ikke på led fem og led ni sammen, så derfor er det nogle gange strategisk klogt at være rodet og ustruktureret.

Med corona-nedlukningen får hans kreativitet frit slag – for *”hvornår får du ellers lige en måned hvor du bare kunne lege med alt muligt?”* siger han. Han tegner og udvikler koncepter til alt muligt, som han normalt ellers ikke har tid til: både møbler og virksomhedskoncepter. Så selv om det han laver gennem den sidste måned for nogle måske kan opleves som tidsspilde, så er Jonas af den modsatte overbevisning: han lærer en masse! Jonas' holdning er:

”Der er jo ikke noget der hedder fejlet læring. Det er måske ligegyldig læring for mig lige nu, men det kan være det hjælper mig på sigt.”

Men Jonas har også en holdning til at sætte kreativitet og iværksætteri på dagsordenen. For ham at se tager kreativ foretagsomhed overhånd - folk skal have den vildeste idé. Fokus bør i stedet være på iværksætteri og foretagsomhed. At starte småt og så på sigt eskalere, i stedet for at starte med øverste trin. Derfor opfordrer Jonas

til, at man bruger tiden på at eksperimentere, på at finde vejen og finde ud af hvilken værdi der skal skabes. Mange bliver forelsket i ideen, i stedet for værdien, og glemmer at undersøge andre måder at løse det på.

Problemet med de mange ideer er, at folk ikke ved, hvilken værdi de skaber. Jonas opfordrer til at prioritere den rigtige indstilling først. Folk ser det at være kreativ som det vigtigste og finder på så u håndgribelige ideer, at de skal bruge absurd mange penge, før de kan eksekvere. Der er også nogle, hvor værdierne slet ikke passer, og de ser kun på profit. De ideer går ofte døde, da deres motivation hurtigt svigter.

Og Jonas fortsætter: *”De fleste forstår tingene på et teoretisk plan, men hvad skal de bruge teorien til, hvis de ikke kan finde ud af det praktiske? Du kan se hvordan et hus er bygget, men det er ikke givet, at du så kan bygge et hus. Du kan ikke lære alt ved bare at læse en bog, du bliver nødt til at gøre det”,* siger Jonas. *”Inden for iværksætteri er teorien lidt sekundær, for her er det - at gøre noget - der vægter højest.”*

Om Jonas Møller og Zweck

Jonas Møllers designbureau, Zweck, hjælper andre brands med visuelle identiteter, grafiske løsninger, møbeldesign og meget mere.

Zweck specialiserer sig i at *”gøre det anderledes”*. At skabe det unikke og dét, som ikke altid synes nemt – eller rettere; ulogisk, med målet om at ramme det specielle i slutningen.

Læs mere om Zweck på zweck.dk.

Illustration: Jonas Møller, Zweck

KAN VI KOBLE DET HER? DET MÅ VI NOK IKKE MEN VI GØR DET ALLIGEVEL

9: Kan vi koble det her? Det må vi nok ikke men **vi gør det alligevel**

Hvordan kan sygeplejerske-studerende, som er vant til helt faste retningslinjer og arbejdsprocesser, bruge corona-nedlukningen som en mulighed for at tilegne sig kreative og innovative kompetencer?

- er spørgsmålet som dannede udgangspunkt for samtalen med de to sygeplejerskestuderende, Sanne Bay Rasmussen og Jane Hyldborg Warthoe. Under corona-nedlukningen var de i 4. semester praktik på Compas, som er et internationalt strategicenter for cirkulær økonomi. Compas består af et partnerskab mellem iværksættere, virksomheder og offentlige instanser, der arbejder med grøn omstilling. Her har de sygeplejerskestuderende, sammen med en håndfuld medstuderende arbejdet med kreativitet og innovation, frem for at trække i den hvide kittel og gå i klinisk praktik, som man normalt forbinder sygeplejerskestudiet med.

Sanne og Jane oplever kreativitet som et vigtigt supplement til den systematik, der ellers gælder for deres praksis.

"Vi (sygeplejersker) er strukturerede og har en rettesnor, vi går efter. Vi har retningslinjer, der fortæller os præcist, hvad vi gør. På en måde bliver det (kreativiteten) pillet lidt af os. Så her (Compas) har det jo bare været virkelig skønt at få lov til at have den divergente tankegang, og der er ikke noget, som er rigtigt og forkert."

Derfor var det også et skridt ud af "comfortzonen", da de i den første uge på Compas fik at vide, at de nu for alvor

skulle tænke selv. Opgaven var at medskabe fremtidens bæredygtige hospital, med fokus på genanvendelse af plastik. Og det var en udfordring for de unge sygeplejerskestuderende, som er vant til at gøre tingene på en helt bestemt måde. *"Vi tænkte, det må vi jo ikke. Alt vi siger på sygeplejerskestudiet skal jo baseres på teori."*

Men alligevel kastede pigerne sig ud i det, og der kom to innovative projekter ud af det. Jane har med sin studiemakker udarbejdet et koncept, hvor en nøgleperson på sygehusenes afdelinger uddannes til at implementere et sorteringssystem til be-

stemte typer plastikaffald. Det indebærer viden om adfærdsændringer og mindset hos kollegaer, som Jane og sine medstuderende har udarbejdet undervisningsmateriale til.

Sanne og sin studiemakker har designet en kasse til sortering af plastik-beskyttelseshætter, der sidder på forskellige spidse genstande, såsom sprøjter. Ideerne udsprang blandt andet af et Skype-foredrag, hvor det blev præsenteret, hvordan Randers Sygehus arbejder med sortering af affald.

"De sorterer spritdunke og sterile bøtter fra. Men så

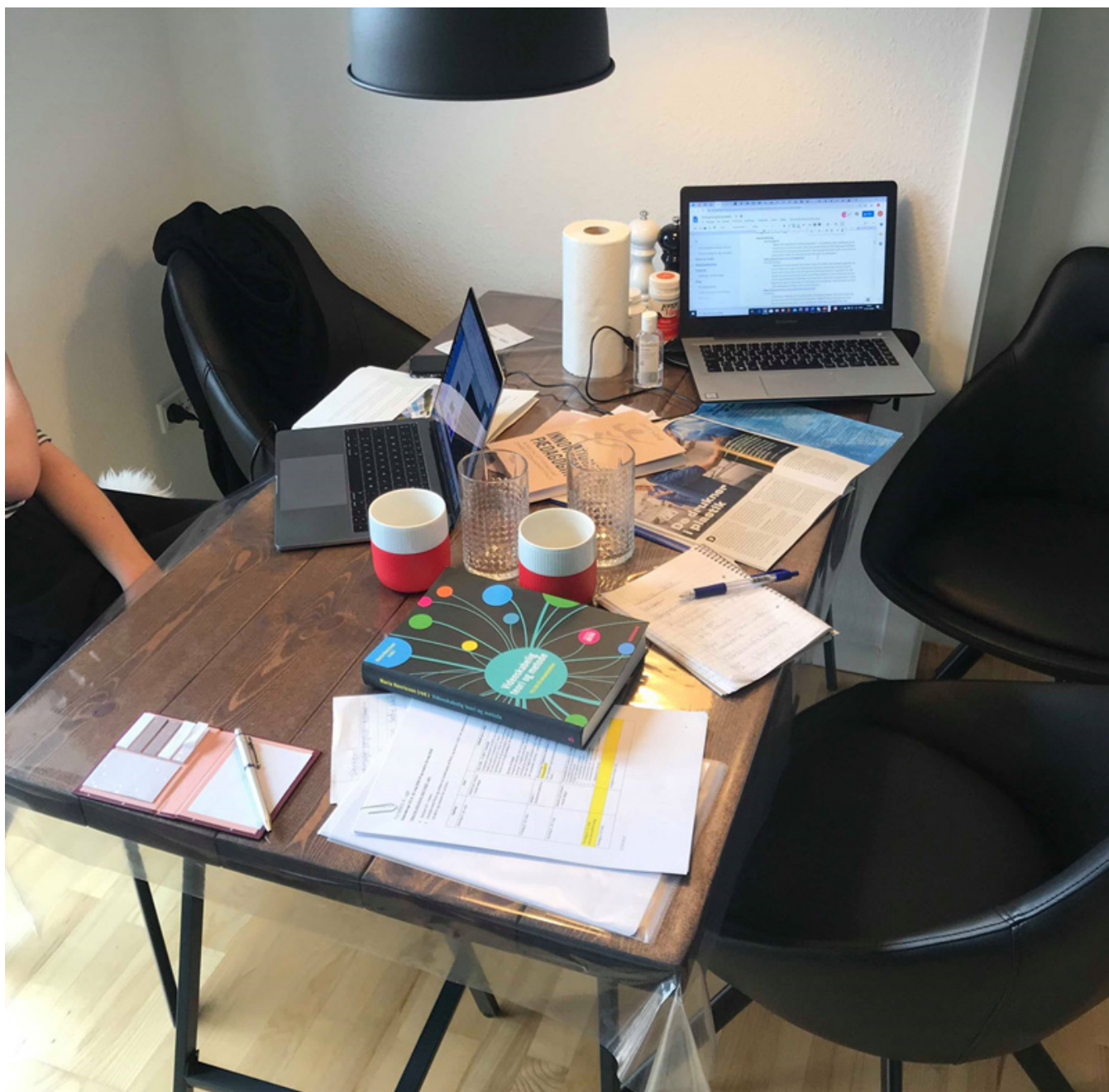
tænkte vi, at der simpelthen måtte være mere plastik, som der ikke er medicin på, der kan sorteres. Og noget der ikke er medicin på, må være de hætter. Det var der, ideen kom fra. Man havde (i Randers) fundet ud af at sortere noget plastic uden medicin på, men det kunne ikke passe, at der ikke var mere, fordi der bliver smidt SÅ meget plastic ud."

Med corona-nedlukningen kom også vanskeligheder og forandringer for Sanne og Jane. For en stund var det uklart, hvorvidt de og deres medstuderende overhovedet kunne gennemføre praktiken hos Compas. Online un-

KAN VI KOBLE DET HER? DET MÅ VI NOK IKKE MEN VI GØR DET ALLIGEVEL

---

dervisning var også en udfordring som betød, at de ikke mødte holdets andre med-studerende fysisk og dermed også gik glip af værdifuld sparring. En sparring der ofte opstår i det mere uformelle rum. *"Man kan ikke på samme måde mærke hinanden"*, fortæller Jane. Og Sanne supplerer: *"Jeg mangler lidt armbevægelser og humor."*

Men Sanne og Jane er ikke som alle andre sygeplejerskestuderende. Kombinationen af corona-nedlukning og udviklingen af de innovative projekter, gav Sanne og Jane mulighed for at træde ud af den strukturerede tankegang, der ellers præger sygeplejerskestudiet. De siger:

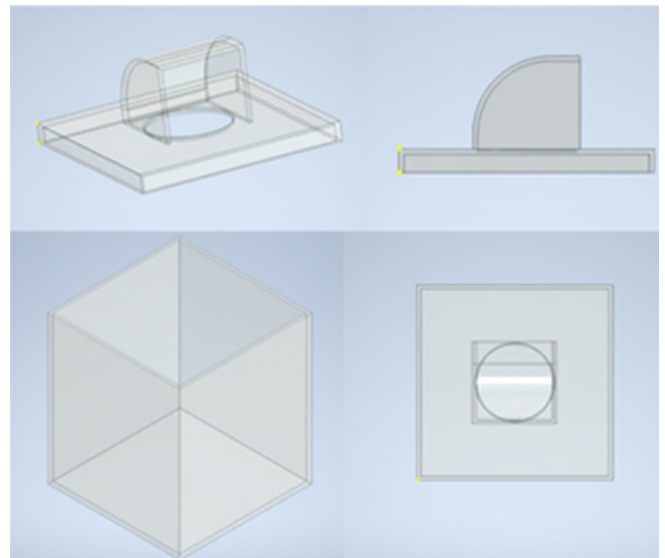
"Vi har været tvunget til at tænke meget mere selvstændigt. Vi har taget valg, på trods af tvivl og usikkerhed. Vi kan ikke stå i stampe og vente på, at nogen tager beslutningerne for os. Vi er blevet mere fast besluttede på, at vi skal frem i teksten. Så må vi lave de rettelser, der kommer. Vi er blevet mere studerende end elever. Mindsettet er virkelig blevet at tænke selv."

I takt med at Sanne og Jane høster erfaringerne fra at

handle, vokser også en indre ro. Begge fortæller, at corona-perioden har gjort dem mere afslappede, hvad angår usikkerhed og tvivl. *"Vi tager tingene hen ad vejen og får det bedste ud af det"*, siger Sanne. Og netop denne åbne ad-hoc tilgang har været i fokus i udviklingen af projekterne omkring affaldssortering på sygehuse.

"Så undersøger vi lidt her, så undersøger vi lidt der. Kan vi koble det her? Det må vi nok ikke – men vi gør det alligevel. Meget mere eksperimenterende. Vi gør ikke tingene færdige med det samme, for der kommer hele tiden noget, der kan ændres på."

En del af fundamentet for denne vækst hører hjemme i Studentervæksthuse i Horsens, som spillede en vigtig rolle for Sanne og Jane på vejen mod et mere entreprenørielt mindset. Gennem workshops, som supplement til grunduddannelsen, lærte de blandt andet om entreprenørskabsteori, pitching og kortlægning af netværk. Ifølge Sanne var det med til at give et godt indblik i, hvad det kræver at have en virksomhed, og ikke mindst hvor givende det kan være at træde ud af komfortzonen. *"Vi er*

blevet skubbet ud, hvor det er lidt grænseoverskridende. Det har været virkelig godt."

Sanne og Jane nærer derfor begge et håb om, at VIA i fremtiden kan være med til at støbe et endnu mere innovativt fundament i sygeplejerskeuddannelsen.

"De skal blive ved med at lade os være kreative. Blive ved med at skubbe på og opmuntre os, sørge for at hjælpe os med hvem vi skal henvise til. På den måde motivere os og vise, at der ikke er noget, som er dumt eller forkert. Og hvis det ikke er realistisk, hvordan kan man så vende og dreje det, så det bliver realistisk."

For de to sygeplejestuderende er det næste skridt at gå til eksamen med deres projekter, og så vil tiden vise, om projekterne føres videre ud i livet. Men de kreative kompetencer og evnen til at tænke selvstændigt og ud af boksen har slået rødder i Sanne og Jane.

FRIRUM, FORDYBELSE OG SKABENDE FÆLLESSKABER

10: Frirum, fordybelse og skabende fællesskaber

"I væksthuset får vi lov til at arbejde med vores eget lille hjertebarn."

Peter Serup Jensen studerer Furniture Design og er dedikeret til sit fag. Til håndværket. Til fællesskaber. Til omverdenen. Hele sit virke er præget af, at han tænker og handler gennem design – og det er tydeligt at han også har et håndværk at kunne designe med. Peter er nemlig også uddannet snedker. Men ikke mindst er Peter drevet af en stilfærdig, men vedholdende nysgerrighed, og en ambition om at skabe nye løsninger, som både forbedrer brugerens oplevelse af fysiske produkter, miljøet og de mennesker, han skaber løsningerne sammen med.

Peter kan alle disse ting. Og det har han brugt til at skabe sit eget koncept, der handler om designudvikling inden for møbelbranchen. Rammen om konceptet er Peters virksomhed LUTRET, som han arbejder dedikeret med, og i dette bruger han Studentervæksthuset som sparringspartner. Han drømmer om, at virksomheden en dag kan danne skole og måske blive det nye "BAUHAUS" inden for møbelbranchen.

Peters design påvirker og gør noget eller nogen stærkere, renere...

Peters produkter er nemlig ikke bare produkter. De har en funktion, som skal være med til at løse konkrete menneskers problemer, udfordringer, behov, visioner eller drømme – på en bæredygtig måde.

Essensen af Peters forståelse af at designe og producere inden for møbelbranchen findes i navnet på sin virksomhed.

LUTRET er et gammelt udtryk for det at bearbejde og påvirke noget eller nogen, for derved at gøre det "Stærkere" eller "Renere". Med andre ord at forædle, at forfine, at raffinere, at hærde, at tilvirke, at kultivere, at udvikle. Det er alle verber, der henviser til at design er en handling, hvor noget bringes frem i verden. Virksomhedens navn viser, at Peter ikke er i tvivl om, hvad han arbejder på at bringe ind i verden. På at bringe ind i fremtiden.

Frirum, fordybelse og skabende fællesskaber

Det er ikke så enkelt at skabe fremtiden. Men så kommer corona. For Peter er coronatiden en ny mulighed, og den giver ham blod på tanden. Det er på ingen måde nemt at oprette sit eget firma. Også for Peter kræver det et tilløb. Men corona-tiden hjælper ham videre og giver det frirum, han efterlyser:

"Paradoksalt nok, så har corona været med til at sparke min virksomhed i gang. Den nye undervisningsform har frigjort noget tid til at færdiggøre de mere omfattende opgaver i virksomheden. Mange siger, at det er nemt at starte virksomhed... Det passer ikke... Det er pokkers besværligt. Men til gengæld er det yderst tilfredsstillende arbejde. Fra det øjeblik man opretter CVR begynder man pludselig at tænke på en helt anden måde."

Citatet viser, at Peter har brug for frigørende tid til at kunne arbejde selvstændigt med sine egne projekter – og

færdiggøre dem. Det er også lykket for ham. Men i hverdagsstudielivet savner han, at grunduddannelsen kan være mere fleksibel på en måde, så den også giver frirum og mulighed for fordybelse i egne projekter. Med Peters søgen efter frirum og fordybelse bliver Studentervæksthuset allerede tidligt i studietiden et vigtigt supplement til sin uddannelse som møbeldesigner.

"På uddannelsen arbejder vi meget med det generelle inden for design som disciplin, for at kunne udvikle vores formsans og forståelse af branchen. I væksthuset får vi lov til at arbejde med vores eget lille hjertebarn. I et fællesskab med andre aspirerende iværksættere, som deler den samme skabertrang. Her er der mulighed for at arbejde med andre aspekter end sin egen specialisering, hvilket er absolut nødvendigt, når man i en opstart skal jonglere de mange bolde på egen hånd. På én og samme tid får du mulighed for at forberede dig på fremtiden, og skabe den fremtid du ønsker."

Citatet viser, at det at fordybe sig i egne projekter styrkes af at kunne mødes med og få sparring med andre studerende, der også har deres egne projekter. Det er meget forskellige studerende med forskellige fagligheder og passioner – men de inspirerer hinanden og hjælper hinanden med at få del i ny viden. Fælles for iværksætterne er, at de hver især brænder for deres projekt – og lever deres liv med en særlig skabertrang, for at udvikle fremti-

FRIRUM, FORDYBELSE OG SKABENDE FÆLLESSKABER

---

den. I Studentervæksthuset får de mulighed for at kombinere dette, så det bliver til et skabende fællesskab at være en del af. Han siger:

"Ganske enkelt; bekendtskaber og relationer. At skabe et netværk uden for ens eget speciale, hvor man kan hjælpe hinanden på tværs – også mellem os studerende. Vi har mange specialer, og alle er jo gode til noget, som vi kan lære af hinanden. Det allervigtigste er, at man får gode mentorer i kraft af væksthushusets netværk til erhvervslivet og de mange oplægsholdere. Det er dér man lærer og kan lave kontakter."

Ifølge Peter er det absolut nødvendigt at være en del af skabende fællesskaber, hvis man skal have succes med at starte sin egen virksomhed/egent projekt. At have miljøer, hvor studerende kan lære sammen med og af andre studerende med forskellige faglige specialer, øger simpelthen læringskurven for dem alle.

At stole på sig selv – om at kende sine egne styrker og svagheder

Ét er at øjne frirummet til fordybelse og opsøgende, skabende fællesskaber i Studentervæksthuset – supplerende til sin uddannelse. Noget andet er at stole på sig selv, når man giver sig i kast med udfordringerne. Peter har den faste overbevisning, at: *"problemer kun er til for at blive løst"*. Han siger:

"Udfordringer er en spændende mulighed, for at lære noget nyt. Selv når det går galt, så er det sjældent så skidt, at det ikke er godt for noget. At jeg tilgår opgaven med en sindsro, der er svær at bringe ud af balance."

Og det gør han. Går til opgaven med sindsro. Måske fordi han også ved hvad han kan, og gør brug af det i udviklingen af sin virksomhed og konceptet: Han kalder sig selv en "håndens mand" og siger:

"I kraft af min baggrund og tidligere uddannelse som snedker har jeg måske et andet perspektiv end mine medstuderende. Jeg har altid arbejdet meget med det konkrete. Det betyder, at jeg hele vejen tænker på, hvordan det nu kan lade sig gøre i praksis. Det er en kendsgerning, at dette til tider kan være en hæmsko for designere. Jeg er taknemmelig for at være opmærksom på det, så jeg i stedet kan bruge min viden til at udfordre normerne og udforske innovative løsninger. Jeg tror også, at jeg internaliserer arbejdet og udtænker og efterprøver flere forskellige løsningsforslag. Helst før der træffes et reflekteret valg."

Citatet viser, at Peter efterprøver resultaterne mange gange. En anden måde at sige det på er, at han øver sig fremad. Han eksperimenterer sig fremad mod det ønskede mål. Det at kunne arbejde iterativt og forstå fejl, modstand og eksperimenter, som noget man lærer af, er en styrke ved Peter. Men Peter er en håndværker og en designer, der kan komme til at fordybe sig så meget i produktet, at han kan glemme at han også har en virksomhed – der lever af nye opgaver. Han siger:

"At jeg er en håndens mand er klart min styrke. Men, det betyder så også at jeg kan have så travlt med at gøre arbejdet ordentligt, at jeg helt glemmer at skaffe nye opgaver! Det siges ofte at ens største styrker samtidig er ens største svagheder. Det kan jeg på ingen måde frasisige mig"

Det er vigtigt for Peter at have kendskab til egne styrker – men også på en måde, så han er opmærksom på, hvordan disse kan udfordre ham. Dette kendskab til sig selv styrkes af arbejdet med sit eget projekt i Studentervæksthuset.

Om Peter Serup Jensen

Peter Serup Jensen er uddannet snedker og studerer i dag Furniture Design på 6. semester. I 2019 oprettede han sin egen virksomhed, LUTRET.

Peter har udstillet mange steder, ligesom han har vundet en række priser, såsom Den nationale Tapir-Pris 2019: FSC-Design Award og Designchallenge DOWN THE DRAIN.

VORES INITIATIV OG SELV-STÆNDIGHED VOKSEDE UNDER CORONA

11: Vores initiativ og selvstændighed voksede under corona

"Vi læste om overskydende affald i byggeindustrien, og faldt over et diagram fra EU som viste, at op mod 35% af alt affald kommer fra byggematerialer. Det ramte os som et lyn fra himlen. På studiet blev vi trænet i at skabe innovative og bæredygtige løsninger, men var slet ikke klar over, at det står så skidt til i byggeindustrien, hvad angår affald og spild. Det fik os til at tænke 'okay så – hvad vil vi gøre ved det? Hvordan kan vi løse problemet?'"

Bæredygtighed bliver et mere og mere centralt emne i byggeindustrien. Der er ifølge Pijus brug for forandring og handling på området. Studerende og nyuddannede skal derfor turde at gøre noget aktivt – og ikke nøjes med at tale om det.

Virksomheden Cikonet

Pijus Andriulis startede virksomheden Cikonet (tidligere Ciko-tag) tilbage i 2018 sammen med syv medstuderende på Bygningskonstruktøruddannelsen. Siden er teamet blevet til tre personer, Pijus selv og partnerne Rieke Andersen og Peter Zigmund. Cikonets koncept er et lille tag, der anvendes til at indsamle data om byggematerialer, som skal medvirke til, at materialer fra byggeindustrien genanvendes i langt højere grad. Ideen opstod, da det gik op for Pijus og sine medstiftere, at byggeindustrien har et stort problem med spild af materialer.

Cikonet blev en del af VIA's Studentervæksthus i 2018, og ifølge Pijus har det haft stor betydning for Cikonet at have støtten fra Studentervæksthuset i ryggen, især når Cikonet mødte modstand til forskellige Start-Up konkurrencer.

"Til konkurrencerne fik vi ikke altid den bedste feedback. Men Studentervæksthuset gav os altid støtte. Det betyder virkelig meget, at nogen skubber dig videre, også efter at have fået feedback, der har gjort dig ked af det eller vred. Vi havde også vores første egentlige kontor hos Studentervæksthuset, og havde derfor altid et sted at gå hen. Alt gøres på et menneskeligt niveau og i øjenhøjde. Man bliver ikke set ned på. Det føles ikke som skolearbejde. Hos

Studentervæksthuset ser vi hinanden som kollegaer på tværs."

Kreative løsninger

Pijus karakteriserer sit eget og medstifterne af Cikonets arbejde som løsningsorienteret. Både i arbejdet med selve produktet og på studiet er kreativiteten baseret på en søgen efter robuste løsninger på problemer. Og dette viste sig at være nyttigt, da coronaen ramte.

"De sidste par måneder har været meget privilegerede for os. Vi har mødtes oftere – på daglig basis – og i kortere tid. Vi har fået tildelt midler fra fonde og derudover fået en mentor tilknyttet. Vi har taget virkelig store skridt. Hele perioden har været ret intens. Men vi har været mere effektive end nogensinde."

VORES INITIATIV OG SELV-STÆNDIGHED VOKSEDE UNDER CORONA

Initiativet vokser

Cikonet-teamet har altså formået at finde en konstruktiv løsning på corona-krisen. "Det plantede den her idé i mig, om at jeg skulle holde mig beskæftiget, for ikke at blive revet med af situationens alvor", fortæller Pijus. Med andre ord blev corona-krisen en mulighed for at øge effektiviteten i teamet. Desuden medførte krisen mere initiativtagning hos Pijus og hans kollegaer. Før corona, og mens teamet var større, kunne det være vanskeligt at sikre den samme forståelse af Cikonet på tværs af alle otte stiftere. Corona-tiden tvang det nye, mindre team til at tage ansvaret for virksomheden alvorligt.

"Vi holdte op med at lege den her leg om, hvem der gør hvad. Vi begyndte at tage initiativ selv. Når du ejer en virksomhed, forventes det, at du ved, hvor den er på vej hen. Vi tager helt klart denne ansvarlighed med videre fra corona-tiden. For mig ser det meget mere seriøst ud nu".

Hvad angår VIA, håber Pijus, at den selvstændighed og effektivitet, han selv har oplevet under corona-tiden, kan tages med videre ind i fremtiden. Studerende kan ofte meget mere selv, end de går og tror.

"Det er vigtigt at lære sig selv at kende, og finde ud af hvor stort potentiale man egentlig har. Jeg kan sagtens se mig selv misse noget læ-

ring i gruppearbejdet, fordi en medstuderende er rigtig skarp på det område, og så bare får lov til at gøre det. Men under corona har jeg virkelig lært mine egne styrker og svagheder at kende. Måske kan studerende bedre finde sig selv, hvis de arbejder lidt mere på egen hånd."

Cikonets næste skridt er at lave "proof of concept", og de håber på at kunne kontakte kunderne, der har ventet siden 2018, med et færdigt produkt efter sommerferien. I løbet af efteråret satser Cikonet på at være på markedet for alvor.

HVAD KAN VI LÆRE AF KREATIVT FORETAGSOMME STUDERENDE?

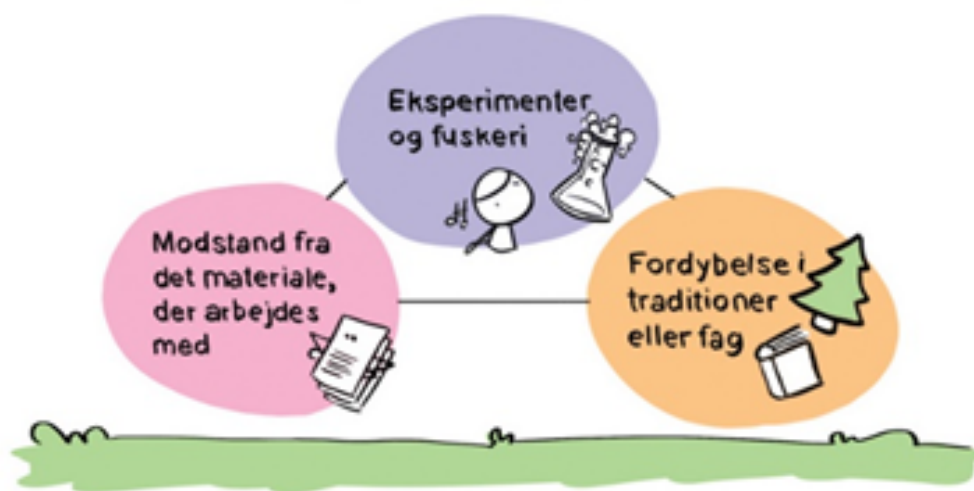
12: Hvad kan vi lære af kreativt foretagsomme studerende? – del 2

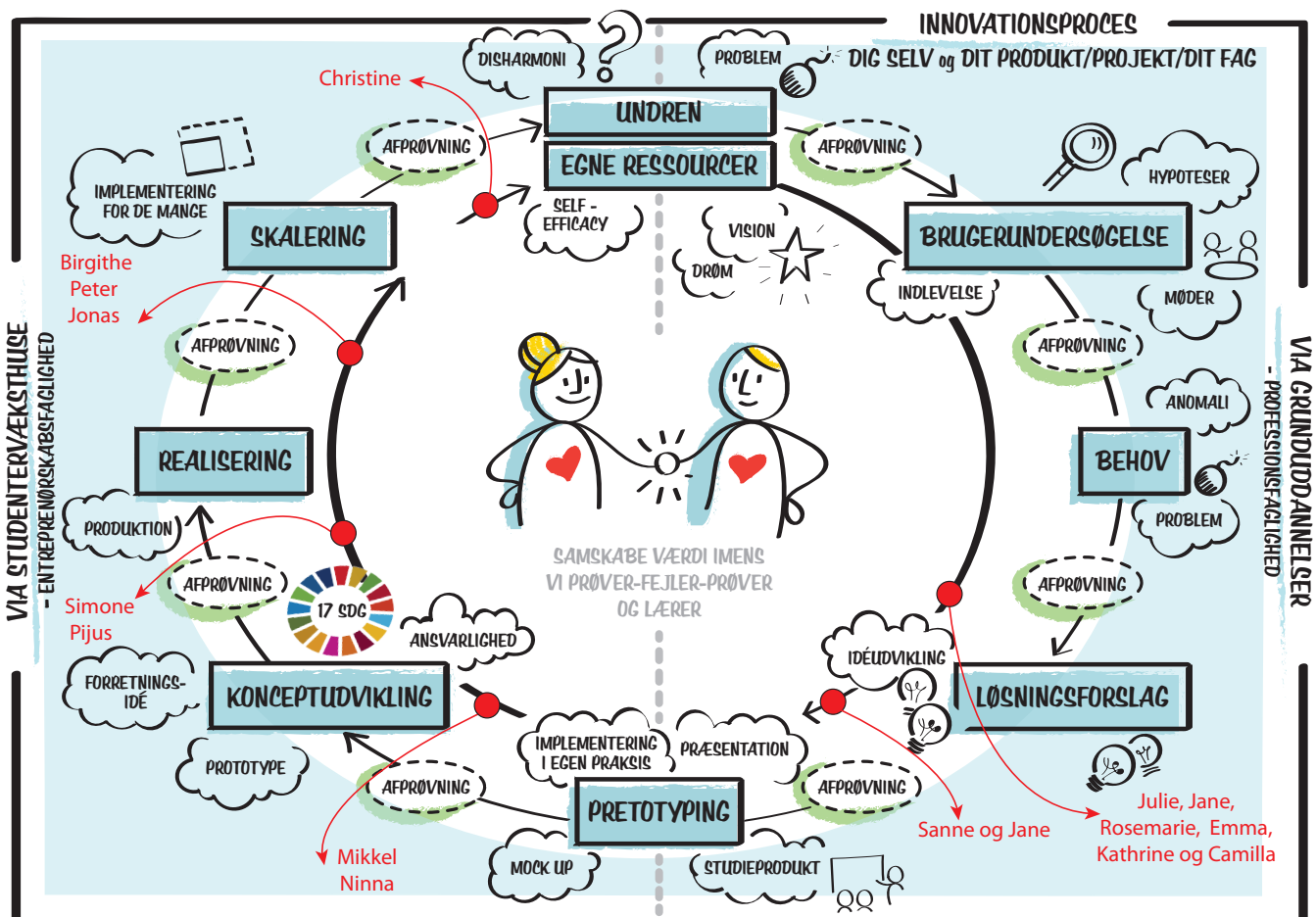
Af Rikke Johannesen og Hanne Duedahl Nørgaard

På tværs af de ti studentertfortællinger er der fem tematikker som afspejler, hvorfor det er lykket for de studerende at veksle corona-tidens modstand og vanebrud med kreativ foretagsomhed. Tematikkerne er væsentlige at få frem i lyset, fordi de er med til at give et billede af, hvad vi fremover bør fokusere mere på i uddannelseskulturen i VIA. Hverdagen - livet generelt - er nemlig fyldt med ydre og indre modstande, som skal veksles til en drivkraft, for at mennesker kan agere med mening og handlekompetence.

Tematikkerne kan ret enkelt omsættes til nye konkrete didaktiske tiltag, for at fremme en entreprenøriel kultur i VIA blandt medarbejdere og studerende.

Kreativitet handler om at forny det eksisterende... Om at improvisere... Om at sample... (Tanggaard)

1. De har et visionært projekt rettet mod deres professionsfelt - der ligger ud over studieopgaver

De studerende har deres eget projekt. De har både en vision og en mission, som de forfølger gennem deres helt egne studieprojekter. Projekterne ligger ud over grunduddannelsernes "skole-opgaver", men de tager afsæt i uddannelsernes professionsfaglighed. Det er fra den professionsfaglige grundstamme, at deres følsomhed for omverdenen bliver podet. Det er herfra, at deres kreativitet udspringer. Deres kreativitet kommer op til overfladen gennem en række iterative processer bestående af de tre dele i figuren ovenfor - som afspejler en forståelse af, hvad kreativitet er i en uddannelsessammenhæng:

De studerende tænker og handler entreprenørielt med at skabe værdi for andre (FFE), på baggrund af deres professionsfaglighed og kreative måde at bruge den på.

Modellen ovenfor illustrerer dette samspil mellem professionsfaglighed og entreprenørskabsfaglighed. For Mikkels vedkommende er det sådan, at sin mission er knyttet til "at gøre svært forståelig matematik forståeligt" i arbejdet som matematiklærer. Midlet, han bruger til at opfylde missionen, er at udvikle et nyt læremiddel - som han drømmer om at kunne mangfoldiggøre, så andre lærere og elever også kan få glæde af det ude på skolerne.

HVAD KAN VI LÆRE AF KREATIVT FORETAGSOMME STUDERENDE?

Mikkel er et sted i processen, hvor han er klar til at afprøve sit læremiddel ude på skolerne. Christine er der, hvor hun for fuld skrald er i gang med at realisere sit projekt; nemlig kulturstedet Bedre Dage. Og igen: fælles for dem alle ti er, at de HAR et projekt, som de arbejder på bliver realiseret i omverdenen – men de er selvfølgelig ikke lige langt med deres projekter. I modellen ovenfor er "stadierne" i de ti studenter-fortællinger tegnet ind med rødt.

De studerendes projekter betyder, at de *både* gør noget andet og mere end det, der forventes af dem i uddannelserne. Det betyder, at de vælger selv at supplere deres professionsfaglighed med nye og nødvendige entreprenørielle kompetencer, for at kunne lykkes med hvert sit projekt.

Tyder dette på, at de studerende har et større professionsfagligt og entreprenørielt potentiale end det, som de har mulighed for at få forløst i grunduddannelsernes uddannelseskultur?

2. De eksponerer sig selv og søger feedback i praksisfællesskaber

Fælles for de studerende er, at de giver meget af sig selv. De eksponerer sig selv. Det sker helt automatisk, når de træder ud af studieordningerne og studieopgavernes trygge rammer og går i gang med at forfølge et langt mere usikkert projekt, som de VIRKELIG brænder for. Dette har at gøre med at arbejde med deres eget "hjertebarn", som Peter udtrykker det. Når man virkelig har noget på hjerte, så er man også mere sårbar – og de studerende giver alle sig selv plads til at kunne være i og arbejde med denne sårbarhed. Og eksponere den for de andre i praksisfællesskabet.

De studerende eksponerer sig, når de får feedback fra konsulenter og andre studerende i VIA Studentervæksthuses praksisfællesskaber. De søger denne feedback. På forskellig vis udtrykker de studerende vigtigheden af at have adgang til gode relationer og praksisfællesskaber, hvor de kan få den nødvendige sparring der skal til,

for at de kan lære nyt og blive "skubbet" fremad i processen. Peter udtrykker dette som *"her er der mulighed for at arbejde med andre aspekter end sin egen specialisering, hvilket er absolut nødvendigt, når man i en opstart skal jonglere de mange bolde på egen hånd. På én og samme tid får du mulighed for at forberede dig på fremtiden, og skabe den fremtid du ønsker."*

Netop ved at eksponere det "jeg ikke kan" – "min usikkerhed" får de adgang til at lære nyt gennem den feedback, de modtager af andre. Igen. Og igen. Dette lader sig gøre, fordi de er i et psykologisk trygt læringsmiljø, som er præget af at fejl, usikkerhed, eksperimenter er noget, man lærer af – og hjælper hinanden med. Samtidig er kulturen i dette miljø også skabt af, at de studerende har mod til at eksponere sig og dele deres sårbarheder. Dette er udtryk for en oprigtighed og autenticitet, da sårbarhed hører med til det at lære nyt – og når man vover at dele denne, er man med til at skabe de nødvendige psykologiske trygge rammer, der skal til for

at andre studerende også vover at dele det, de endnu ikke kan, men ønsker at lære. De er derfor alle spundet ind i en kultur, hvor man kontinuerligt giver og modtager feedback.

Eksponeringen handler ikke kun om dem selv i krydsfeltet mellem at være professionel – personlig – privat, men også om de fagmiljøer, som de er i gang med at uddanne sig til. Sanne og Jane udtrykker, at deres fag, sygeplejen, typisk søger rygdækning for handlinger og i mindre grad søger at eksperimentere: *"alt vi siger på sygeplejerskestudiet skal baseres på teori"*. En anskuelse, som også potentielt kan eksponere dem i forhold til deres faglige miljø. For Ninnas vedkommende er det hendes egen sårbarhed, som er katalysator for det koncept, hun udvikler. Her er det ønsket om at andre ikke skal gennem det, hun har været igennem, der på samme tid fortæller en flig af sin private historie og sin autenticitet.

Studentervæksthuses (psykologisk trygge) læringsrum er ikke fri for vurdering – tværtimod. Men det, der vurderes, er det, som de stu-

derende efterspørger sparring på. Og det, der vurderes på, er hvordan de kan tage deres "næste skridt" – altså hvad de har behov for at lære, for at kunne lykkes med sit næste skridt. "Hvad vil det sige, at du lykkes?" – er typiske spørgsmål, der bliver stillet til de studerende. Det er spørgsmål, som er væsentlige at stille, for svaret giver ikke sig selv; det er afhængig af konteksten.

I grunduddannelserne er det at lykkes knyttet til kompetencemål i studieordningen. Og de studerendes læreproces vurderes i forhold til ydre fastsatte mål – og deres studieprodukter i forhold til, om de har lært nok til at kunne opfylde kriterierne. I Studentervæksthuses uddannelsesrum er det at lykkes knyttet til, at den enkelte studerende træffer beslutninger om at lære det, der skal til for at kunne *handle sig fremad* med sit projekt. Det betyder, at de sætter konkrete aftryk

i verden, samtidig med at de lærer noget nyt. Dette kræver en opøvelse af self-efficacy (Sarasvathy) – som de skridt-for-skridt tilegner sig. De fem sygeplejeskestuderende er netop påbegyndt denne indflyvning.

Tyder studenter-fortællingerne på, at vi bør fokusere på at skabe uformelle læringsmiljøer, der er kendetegnet ved lærende praksisfællesskaber (Inspireret af Lave & Wenger) – og hvori der er en kultur omkring at spørge, dele, eksperimentere, øve sig stimuleret af, at der er nem adgang til en række feedback situationer?

3. De handler ansvarligt og sætter meningsfulde mål

Studenter-fortællingerne viser, at de studerende har et meningsfuldt mål med det, de gør. De opstiller selv deres egne mål knyttet til deres vision og mission – i et samarbejde med konsulenter og andre studerende i VIA Stu-

dentervæksthuse. Målet er afsættet for at engagere sig i den verden, som de er en del af og i de sammenhænge, som de professionelt indgår i. De er alle motiverede af visionen om at være med til at skabe en bedre verden – for andre mennesker. Og det er denne motivation, der er deres egentlige drivkraft til at handle sig fremad, for med tiden at kunne realisere deres projekter. Christine skærrer det ud i pap "...at finde ud af, hvordan fremtiden skal være. Det er vores generations største opgave."

For Jonas er det eksempelvis helt afgørende, at sine projekter skal stå på værdier, der "gør det rigtige". Den samme idealisme bærer han med ind i de kreative miljøer, han træder ind i (VIA Studentervæksthuse og iværksættermiljøet Kompas, Hedensted), hvor han gensidigt inspirerer andre og inspireres af andre. Simone er også visionær i forhold til at skabe en bedre fremtid. Sit projekt er knyt-

tet til at udbrede bæredygtig forebyggelse og behandling ved at skabe innovation for mere mental sundhed. Jonas og Simones projekter er ansvarlige projekter, ligesom de selv er ansvarlige mennesker i deres handlinger, for at kunne realisere de visioner og meningsfulde mål, som de selv har sat – og som de navigerer ud fra, når de bevæger sig fremad med deres projekt.

Deres handlinger bærer præg af en stor grad af autonomi – men autonomien bliver udfoldet med ansvarlighed over sin professionsfaglighed, de mennesker som projektet retter sig imod, men også over for sig selv og sine egne kerneværdier. Simone siger direkte "Corona var en Golden Opportunity" – og uddyber vigtigheden af at have haft tid til at fordybe sig i projektet. Det samme gør sig gældende for de andre studerende.

HVAD KAN VI LÆRE AF KREATIVT FORETAGSOMME STUDERENDE?

Tyder dette på, at der er megen drivkraft og nyskabelser/innovation, der går tabt, hvis ikke vi har en uddannelseskultur, hvor de formelle mål fra studieordninger bliver suppleret med uformelle mål fra de studerendes individuelle oplevelse af mening? Og hvor de studerende har en vis frihed til at fordybe sig i deres eget projekt og handle med autonomi?

4. De handler med vedholdenhed og skaber nye vaner

Studenter-fortællingerne fra corona-nedlukningen er vignetter over vedholdenhed: ingen af de studerende har sluppet deres projekt, fordi verden ændrede sig radikalt på ubestemt tid. Deres vedholdenhed viser sig ved, at de ikke giver slip på deres projekt, men både tackler den udefrakommende modstand og bruger den som en drivkraft, til at udvikle deres projekter på nye måder.

Birgithes fortælling viser, hvordan hun bruger modstanden til at lære sig et nyt håndværk, der fungerer som en ny og brugbar disciplin, der er med til at kvalitetsudvikle sit projekt. Hun får det til at ske ved at øve sig i en række kreative iterationer. Og sin kreativitet befordres af, at hun kontinuerligt sætter nye mål for sig selv og får fe-

edback fra andre på sin progression. Og ikke mindst: hun skaber nye vaner, der fungerer som et fundament for sin kreativitet.

Corona-nedlukningen bryder med hverdagens vaner og det, de studerende plejer at gøre, når de arbejder med deres studie og projekter supplerende til deres studie. Men de studerende får på forskellig måde vekslet "de gamle hverdagsvaner" til nye vaner, der kommer til at ligge som et fundament, for at deres projekter udvikler sig under corona-nedlukningen. Dette er i sig selv indbegrebet af kreativitet, som kan defineres som "det nye og meningsfulde i en given sammenhæng" (Tanggaard, 2018) – og som viser sig som "den baglænsede læsning af hvordan noget kom ind i verden" (Ingolf). Birgithes fortælling er også med til at stille skarpt på vigtigheden af at vide, hvilke vaner der skal etableres for at befordre kreativitet.

Corona-tidens vanebrud gør således, at de studerende må tænke og handle anderledes – men de læner sig ikke tilbage og venter på, at hverdagen indfinder sig igen. De skaber et nyt sæt af vaner, der bringer ny kreativitet op til overfladen. Gode vaner er vigtige.

Tyder studenter-fortællingerne på, at vi bør være me-

get mere opmærksomme på, hvordan de studerende arbejder (og ikke kun på at de arbejder, som vi typisk gør)? Og at dette bør knyttes til en bevidsthed omkring, hvilke vaner der virker for mig – og give plads til disse vaner i studiehverdagen?

5. Udfoldelse af karaktertræk – og engagement som nøglen

Alle de ti studenter-fortællinger viser en høj grad af involvering i deres omverden. Og denne involvering skaber det engagement, som er så nødvendigt, for at mærke den følelse det er at brænde for sit projekt – og fortsætte med at gøre det i "medgang og modgang". Vi (konsulenter i VIA Studentervæksthuse) er MEGET opmærksomme på det engagement, som de studerende lægger for dagen. Og vi gør alt hvad vi kan, for at deres engagement kan få gode vilkår. Hvorfor det?

Fordi vi er optaget af at skabe en læringskultur i VIA, der danner mennesker, som virkelig involverer og engagerer sig i deres omverden – og gør noget med de ressourcer, som de har og de potentialer, som de kan udvikle. Hvorfor er engagement så vigtigt? Vi giver en forklaring:

"Flid og vedholdenhed er to afgørende faktorer for dette

at skabe noget, der er blivende og smukt og banebrydende og inspirerende. To klassiske, men i vor tid umoderne dyder", siger Morten Albæk i bogen *Det gennemsnitlige Menneske*.

Studenter-fortællingerne viser, at de studerende arbejder med flid og vedholdenhed, for at bruge deres erfaringer fra hele deres levede liv (også uddannelserne) til at skabe noget nyt og brugbart for konkrete andre. To andre klassiske dyder viser sig tydeligt i deres handlinger: dyden *vedholdenhed*, de bliver ved til det lykkes og dyden *hjælp-somhed*, de ønsker virkelig at skabe noget værdifuld for og sammen med andre. Det er således i langt højere grad socialpsykologiske faktorer, der motiverer studerende til at handle entreprenørielt – og ikke individualpsykologiske faktorer. Det betyder, at deres motivation naturligvis er vigtig, for at de bliver nysgerige på at forfølge deres projekt. Men endnu vigtigere er deres engagement – for at de vedholdende fortsætter med projektet. Med andre ord: engagement er nøglen, til at de lykkes med deres projekt.

Men hvad er engagement? Vi siger det alle sammen. Vi bruger det allesammen som et helt almindeligt anvendt ord i hverdags sproget. Ordet engagement stammer fra

det franske verbum "engager", som betyder at pantsætte. Gylendals oversættelse fra det engelske "engagement" forbin-der ordet med aftale, ansættelse, tilkobling og forlovelse. Slår man op i en dansk fremmedordbog betyder ordet engagement pantsættelse, løfte, forpligtigelse, forbindelse, overenskomst og tjeneste. Og når man engagerer sig, indlader man sig på noget, forpligtiger sig, giver sit ord på og sætter sin ære på spil (Meyers Fremmedordbog). Man foretager et valg, som er knyttet til følelser, refleksion og handling. Engagement er således et kraftigt forpligtigende anliggende mellem sig selv og sin omverden. Med andre ord: engagement er en dyd, som giver et grundlæggende signalement af menneskets karaktertræk. Engagement hæver sig ud over individet og ind i fællesskaber, hvor man gør noget med hinanden.

Engagement er således et relationelt fænomen og har at gøre med menneskets omgang med hinanden. Ikke selvforglemmende omgang med sig selv. Ikke nødvendigvis de 10000 timers målrettede træning, som blandt andet inden for talentforskningen har stået som et udtryk for engagementet i talentets egen udvikling. Men engagement i den forstand at man kan sætte sig ud over sig selv - i den andens sted - i behovets sted - og forpligtige sig på noget højere end sig selv - noget der ligger uden for ens eget interesseområde. Engagement er en følelse, som også viser sig i handling. Derfor er det helt centralt "at klikke" med noget i sin verden, som man brænder for at gøre noget ved. Spinosa, Flores og Dreyfus siger i bogen "Disclosing New Worlds": *"The life of skillful disclosing, conversely, is a life of intense engagement. The best way to explore disharmonies, in other words, is not by detached deliberation but by involved experimentation"*.

Det er ikke det vi gør - men MÅDEN vi gør det på, som er central. Måden vi så at sige er talentfulde på. Som citatet oven for viser, forudsætter engagement eksperimenterende involvering - dette er udtryk for en særlig måde at være i verden. Udtryk for en indstilling og handlen, der siger noget om menneskers karakter. At arbejde med entreprenørielle læreprocesser danner mennesker - og former deres karaktertræk. Karaktertræk er (ligesom talent) ikke bare nogle man har - men nogle der kan læres og fremelskes.

Der er noget, der tyder på, at studerendes engagement er nøglen til at vi danner de handlekompetente fremtidige medarbejdere, som vi gerne vil - og at vi fremover bør udvikle en

kultur, hvor studerendes faglige refleksioner og handlinger knyttes an til deres følelser. Og at de på baggrund af dette får mulighed for virkelig at involvere sig intenst og udforskende i deres omverden.

Næste skridt?

Vaner sidder i musklerne og de skabes af de hovedveje, som organisationer lægger ud for deres medarbejdere, siger John Dewey. Hvilke nye hovedveje skal vi lægge ud i VIA - hvis vi skal lære af kreativt foretagsomme studerende? Hvilke spor skal vi følge?

Vi har med denne publikation givet nogle bud på, hvad vi fremover kan gøre godt, for at sætte skub i hverdagskreativiteten og foretagsomheden blandt studerende og medarbejdere i VIA. Under corona-tiden blev vi både kreative og dygtige til at navigere med nye teknologiske læremidler - MEN VI MÅ IKKE GLEMME, HVAD VI OGSÅ LÆRTE. Nemlig, at der blev skabt en grobund for kreativ foretagsomhed i lærende praksisfællesskaber, som fik studerende til at fordybe sig og engagere sig endnu mere i supplerende studierelevant arbejde.

1: Hvad kan vi lære af kreativt foretagsomme studerende? - del 1

Af Rikke Johannesen

2: Lock Down blev min golden opportunity

Af Malene Hangaard Alstrup

3: At vende gamle mønstre og finde ud af, hvordan fremtiden skal være

Af Emma Marie Johansen

4: Det er lidt af et spark i røven på den gode måde

Af Rikke Lund Ehrenreich

5: Kreativ i morgenkåbe

Af Vivi Friis Søgaard

6: Gode vaner, der fremmer min kreativitet

Af Jan Erik Røjkjær Rasmussen

7: Jeg har brug for hjælp til at tage skridtet

Af Hanne Møjbæk Duedahl
Nørgaard

8: Tag dig selv højtideligt

Af Lars Norup Hedegaard

9: Kan vi koble det her? Det må vi nok ikke men vi gør det alligevel

Af Emma Marie Johansen

10: Frirum, fordybelse og skabende fællesskaber

Af Thomas Østergaard

11: Vores initiativ og selvstændighed voksende under corona

Af Emma Marie Johansen

12: Hvad kan vi lære af kreativt foretagsomme studerende? - del 2

Af Rikke Johannesen og Hanne
Møjbæk Duedahl Nørgaard

